

DE *Landeigenaar* IN VLAANDEREN

BELGIË - BELGIQUE
P.B.
3990 PEER
12/3118

DRIEMAANDELIJKS // AUGUSTUS - SEPTEMBER - OKTOBER 2013
LANDELIJK VLAANDEREN VZW // NR. - 61

Natura 2000

Veelgestelde vragen
voor u beantwoord

Themawandeling in
Landschap De Liereman

Decreet onroerend erfgoed

Nota aan de Vlaamse Regering

Landgoed Voort wint SBNL
Prijs voor het Leefmilieu

dossier

Multifunctioneel Natuurbeheer

Nieuw beleid bos en natuur!!!
Conceptnota Natuurdecreet

Landelijk Vlaanderen

Woord van de voorzitter

In het zog van de talrijke activiteiten rond Natura 2000, waarover wij reeds drie jaar regelmatig hebben gerapporteerd, bereiken wij nu een nieuw keerpunt. Na het bepalen van de IHD-perimeters (de SBZ's), van de Vlaamse Instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD), het verdelen van die IHD's over de verschillende SBZ's (S-IHD), worden deze nu officieel vastgelegd door de Vlaamse Regering met als bijproducten een aantal analyses zoals de prioriteiten, de kalibratie, soortenbeschermingsprogramma's en allerhande taakverdelingen en procedures.

De volgende stap is nu het vertalen van dit alles in de wettelijke teksten, decreten en uitvoeringsbesluiten. Dit alles gebeurt in overleg met de actoren waar wij ook onze stem kunnen laten horen en waarbij nu ook de private landbeheerders een duidelijke en erkende rol krijgen.

Bovendien komt men nu aan het einde van de Vlaamse legislatuur met de wil voor het afhandelen van een aantal dossiers die in de regeringsverklaring waren opgenomen. Daar was een administratieve vereenvoudiging voorzien en een meer coherent beleid. De integratie van de natuur- en boswetgevingen was een doel op zich met aanpassingen aan de nieuwe terreingegevens. Onze vereniging heeft er altijd voor gepleit dat private beheerders ook zouden betrokken worden en nu wordt daar echt werk van gemaakt.

Gelijkberechtiging

Een derde feit kwam recent in de aandacht. In navolging van juridische debatten in Nederland en in Duitsland, bleek dat subsidieregelingen die werden ontwikkeld voor het natuurbeleid niet zomaar in overeenstemming waren met de Europese regels over staatssteun. Meer bepaald, de verwervingssubsidies die in Nederland

werden gegeven aan natuurorganisaties bleken niet conform te zijn zodat de Nederlandse regering het systeem moest bijstellen. Ook in Vlaanderen zijn er vragen bij de aankoopsubsidies die aan terreinbeherende verenigingen worden gegeven voor het aanleggen van reservaten. Deze zouden niet gelijkberechtigd zijn met de subsidies voor private beheerders en werden tevens niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Hieromtrent werd er door VVGN* een klacht ingediend bij de Europese Commissie die met een onderzoek is begonnen. Om de problemen in de toekomst te vermijden is een herziening nodig van de regels van het Vlaams subsidiesysteem en van sommige beleidskeuzes. Voor de subsidies die in het verleden werden toegekend zal er uitgekeken worden hoe de Commissie de eventuele terugvordering zal behandelen. Dit zorgt weliswaar voor ongerustheid bij sommigen en verwachtingen bij anderen. Maar het is duidelijk dat het beleid een plaats zal moeten geven aan alle actoren in het buitengebied.

De drie hierboven beschreven elementen hebben bij de overheid geleid tot het herschrijven van de bos- en natuur-

Voorzitter Philippe Casier

decreten en tot het opstellen van aangepaste besluiten. Een eerste versie van die teksten, die in de lijn liggen met het unaniem advies van de Minaraad dat wij uitvoerig in vorige edities van de "Landeigenaar" hebben toegelicht, werd op 20 augustus door de administratie toegelicht. Hierop hebben de organisaties een reactie mogen geven en de aangepaste teksten worden nu op politiek niveau behandeld voor regeringsbeslissingen op het einde van het jaar en een parlementaire behandeling in het voorjaar van 2014.

Multifunctioneel natuurbeheer

In die teksten over wat men nu noemt: "Multifunctioneel Natuurbeheer" vinden wij veel van onze zorgen en vragen terug om het private natuurbeheer te erkennen en ook de nodige instrumenten te ontwikkelen zelfs als zijn er nog enkele knelpunten. De geopperde teksten zijn ook niet volledig en er wordt in een tweede serie van aanpassingen voorzien. Wel stellen wij vast dat particulieren als volwaardige partners worden beschouwd. Verder in deze "Landeigenaar" zal u een aantal kernpunten van de nieuwe regeling vinden. Ze zijn beschreven zoals zij in de voorgestelde teksten verschijnen en kunnen nog aangepast worden in het politiek debat maar wij denken dat de grote lijnen zullen blijven. Zodoende heeft u al een idee van wat er komt.

De eerste tekst beschrijft de grote lijnen van het nieuwe beleid met de integratie van types terreinen in het concept "natuurterrein" beheerd met "geïntegreerde natuurbeheerplannen" en met gradatie van 1 tot 3 volgens de natuurdoelen. Het concept "natuur" dekt "bos" als onderdeel van natuur waarvan de multifunctionaliteit wordt bevestigd. Het "reservaat" statuut en

het beleid hieromtrent worden aangepast zodat men nu niet meer kan zeggen dat "natuur" een monopolie is van de terreinbeherende verenigingen. Al blijven deze een belangrijke rol spelen, anderen zijn ook welkom zodat het overleg en de taakstellingen meer in evenwicht komen.

De uitvoering van dit nieuw decretaal kader zal in eerste instantie gericht zijn naar de IHD's waarover de uitvoeringsbesluiten onverwijld moeten komen om ervoor te zorgen dat het verloop van de managementplannen kan verwezenlijkt worden. Deze voorziet een eerste fase van uitvoering op de terreinen van de sterkste schouders (terreinen aangekocht met overheids-geld) en in een tweede fase door de vrijwilligheid van de beheerders aan te spreken. In een derde fase zullen er verplichtingen komen mits het nodige overleg.

Criteria duurzaam natuurbeheer

In de tweede reeks regelwijzigingen komen de erkenningen, de voorkoopp-rechten en andere wijzigingen die de basisfilosofie zullen versterken, alsook de financiële en fiscale bepalingen.

Wat betreft deze laatste zal het subsidiesysteem herzien worden wat betreft de bedragen, maar beheer- en inrichtingmaatregelen, het opstellen van plannen, toegankelijkheid, enz. blijven ondersteund. Daarnaast worden fiscale stimuli volgens gradatie ingevoerd na overleg met de financiële instanties met voorstellen wat betreft schenkings- en successierechten.

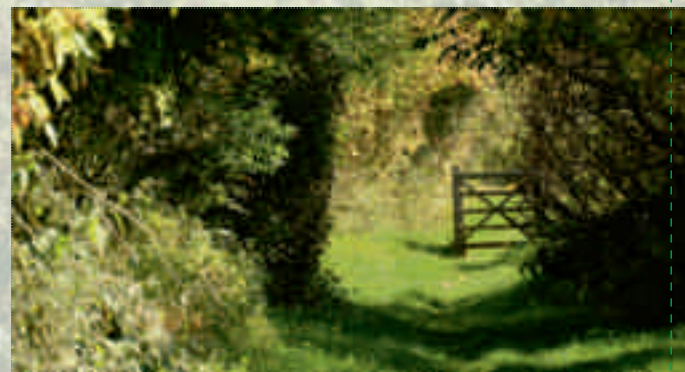
Een andere belangrijk punt is het invoeren van "Criteria Duurzaam Natuurbeheer" die de beheerplannen zullen begeleiden en dit in de lijn van de bestaande criteria duurzaam bos-beheer. Die criteria zijn niet helemaal uitgewerkt en zijn nog het voorwerp van overleg. Maar daarin worden ook zorgen opgenomen of verduidelijkt. Zij zijn een soort afsprakenkader waarin natuur en bos met kwaliteit voor het bereiken van de doelstellingen worden beheerd en zijn van cruciaal belang voor het wederzijds begrip tussen de actoren en de overheid. ➔

Meer weten: www.vvgn.be

Beste lezers,

wij vragen uw bijzondere aandacht voor de tekst op pg. 6. over een nieuw perspectief én doorbraak voor privé natuurbeleid: het multifunctioneel natuurbeheer.

Philippe Casier, voorzitter Landelijk Vlaanderen

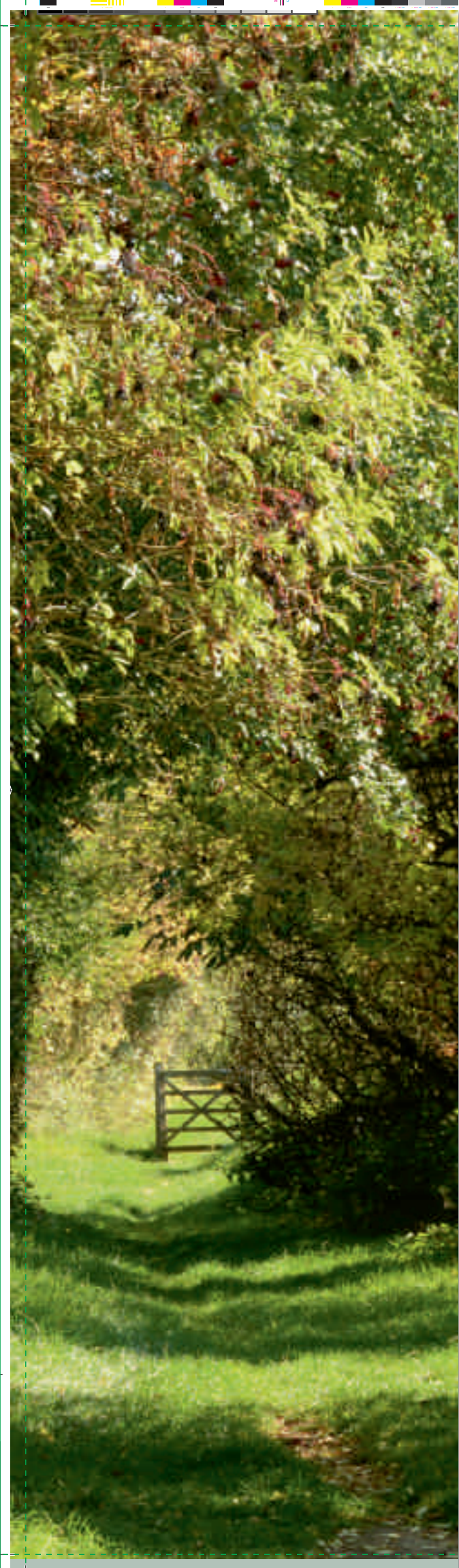

Inhoud

blz. 02	Woord van de voorzitter
blz. 05	Landgoed Voort wint Prijs voor het Leefmilieu
blz. 06	Nieuw beleid natuur en bos: conceptnota Multifunctioneel Natuurbeheer
blz. 11	Publiciteit Handboek Heidebeheer
blz. 12	Natura 2000: veelgestelde vragen voor u beantwoord
blz. 14	Themawandeling in landschap De Liereman Op stap met de leden van De Zwarte Specht
blz. 16	Decreet Onroerend Erfgoed: nota aan de Vlaamse Regering
blz. 22	Over de grens: ledenvergadering van FPG
blz. 24	VBNE: een nieuwe vereniging
blz. 25	Politiek akkoord hervorming GLB
blz. 28	Bezoek Quick-Win Wijchmaal
blz. 30	Inverde: cursusaanbod
blz. 31	Nieuwsflash
blz. 32	Activiteitenkalender en ledeninfo

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw. - Lambermontlaan 410 1030 Brussel - tel 02 217 27 40 - fax 02 217 27 43 v.u. Philippe Casier - www.landelijkvlaanderen.be
Redactie, vormgeving en realisatie: Marieke Smets
info@landelijkvlaanderen.be
IBAN BE37 3350 4426 9028
© Landelijk Vlaanderen vzw
© Fotografie - Jan Vos

De beheerplannen volgens die CDN zullen inderdaad het contract zijn tussen beheerder en overheid met afspraken over monitoring.

Ook uw mening telt

Wij raden onze leden en lezers aan die teksten goed te bekijken en te begrijpen. Aan de hand van dit begrip kan men dan met kennis van zaken weten wat in het toekomstig beleid als goed en minder goed wordt gevoeld. Vandaag worden er al te vaak zorgen en zelfs frustraties geopperd gebaseerd op vage of onterechte redenen zodat ze niet geloofwaardig zijn.

Als eigenaresvereniging hebben wij actief deelgenomen aan het overleg rond de totstandkoming van dit nieuwe beleid en vinden dus hierin veel positieve punten, al zijn er nog punten die wij verduidelijkt of bevestigd willen zien zoals het financiële luik en daarvoor zal verder actieve medewerking nodig zijn. Wij willen ook zeker zijn dat de voorliggende voorstellen effectief in de regelgeving komen op het einde van de parlementaire weg.

Van onze leden verwachten wij dan ook dat zij ons met concrete punten aanwijzen waarop wij verdere aandacht moeten vestigen. Nu er concrete teksten zijn moet men ook concreet kunnen wijzen op verbeterpunten en los van het geruis dat de effectiviteit niet bevordert.

Wij hopen zo in navolging van deze wetintegratie dat ook het overleglandschap en de bipolaire aanpak in andere beleidsdomeinen bijgestuurd zullen worden zodat actoren veel meer complementair dan in oppositie beginnen te werken. Dit zal enkel kunnen door wederzijdse erkenning.

Misschien zal de behandeling van de klacht bij de Commissie een aansporing zijn om hierin ook vooruitgang te boeken. In Nederland werd als gevolg van het overleg na de daar ingediende klacht een nieuwe vereniging opge-

richt met naam **“Vereniging van Bos en Natuureigenaren”**. Deze vereniging fungeert als netwerkorganisatie voor private beheerders, natuurorganisaties en overheidsbeheerders samen, met als doel de kwaliteit van het bos en natuurbeheer te promoten met drie ‘pleinen’: professionele arbeidsvoorwaarden, professionele beheerspraktijken, kennis bij natuur en bosbeheer.

Zeker een inspirerend initiatief dat wij later verder zullen toelichten.

Philippe Casier,
voorzitter Landelijk Vlaanderen

Landgoed Voort

wint Prijs voor het Leefmilieu

Op 1 oktober 2013 werd in het Limburgse Haspengouw de InBev Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu uitgereikt aan Lionel le Hardÿ en zijn Landgoed Voort. Wij zijn erg trots dat opnieuw een lid van onze organisatie deze prijs in ontvangst mocht nemen, en wensen de heer le Hardÿ dan ook langs deze weg te feliciteren met zijn terechte erkenning als uitmuntend landbeheerder.

De prijsuitreiking wordt tweemaal georganiseerd door SBNL, de Stichting voor het Behoud van Natuur en Leefmilieu in Vlaanderen. Een jury van landeigenaars en onafhankelijke experts beoordeelde dit jaar vijf kandidaturen aan de hand van op voorhand vastgelegde criteria. Voorzitter van deze jury was Jürgen Tack, directeur van het INBO, Instituut voor Natuur en Bosonderzoek.

De prijs, ter waarde van €20.000, is de grootste erkenning die in België wordt gegeven op het gebied van duurzaam milieu- en landbeheer. Elk jaar wordt een eigenaar of privébeheerder beloont die zich met het ecologisch beheer of de inrichting van een in België gelegen domein bezighoudt, afwisselend in Vlaanderen en Wallonië.

Landgoed Voort is gelegen in de fruitstreek van Borgloon te Haspengouw. Het domein omvat de prachtig geresatureerde kasteelhoeve 'De Tornaco', een parkgebied, enkele vijvers, een meanderend riviertje, akkerlanden, weilanden en fruitboomgaarden, vaak door hagen van elkaar gescheiden. Eigenaar Lionel le Hardÿ zet zich al ruim twintig jaar in voor de restauratie van de oude hoeve en de herwaardering van de natuur op de omliggende gronden, waarbij hij er is in geslaagd de moderne landbouw te integreren met de natuurelementen en het historische Haspengouwse landschap.

Hij liet zich daarbij inspireren door het typische karakter van het landschap en de grote rijkheid aan fauna en flora in de omgeving. Ook zijn studie 'land management' en de waarden waarmee hij is opgegroeid hebben bijgedragen tot een grote persoonlijke betrokkenheid, met als resultaat van dit geslaagd beheer, een zichtbare verbetering van de biodiversiteit en een opmerkelijk cultuurlandschap.

De integratie van de moderne landbouw met de waarden van duurzaam natuurbeheer is volgens de jury erg indrukwekkend. De restauratie en verbetering van het landgoed startte met de aanplanting van hagen en grasstroken om erosie te bestrijden, wat erg succesvol bleek. Om het traditionele landschap te restaureren werden de boomgaarden met hoogstammen hersteld door de aanplanting van maar liefst 600 fruitbomen in verschillende oude variëteiten. Populieren werden gekapt om plaats te maken voor inheemse soorten en poelen, vijvers en meanders van de beek op het terrein werden hersteld. Het prijzengeld zal bovendien worden aangewend om de oevers en terrassen naast de vijver in hun oude glorie te herstellen. Na de plichtigheid konden de aanwezigen deelnemen aan verschillende wandelingen op het domein.

In de toespraak van Minister-President Kris Peeters werd Landelijk Vlaanderen als belangrijke organisatie voor een succesvol privaat natuurbeheer vermeld. Wij hopen dat deze prijsuitreiking de private eigenaar zal stimuleren zodat wij in 2015 opnieuw een winnaar of kandidaat vanuit onze organisatie kunnen voordragen. Ook wensen wij Lionel le Hardÿ en Marc Govaert (winnaar in 2011) nogmaals te feliciteren met hun voorbeeldige bijdrage aan het Vlaamse leefmilieu.

*Heeft u interesse of wil u meer weten?
Ga naar: www.sbnl-vlaanderen.be.*

Nieuw beleid bos en natuur !!!

'Multifunctioneel Natuurbeheer'

In het verleden werden afzonderlijke wetgevingen ontwikkeld rond enerzijds bos en anderzijds natuur. Er is nood aan een duidelijkere, eenvoudigere en resultaatgerichte regelgeving. Dit kan alleen maar via een integratie van de bestaande regelgeving. Daarom werd een project (= project wetsintegratie) gestart bij het Agentschap voor Natuur en Bos om de huidige decreten en besluiten met betrekking tot soorten, jacht, visserij, natuur en bos te integreren. In dit kader werd onder meer een nieuw concept voor multifunctioneel natuurbeheer uitgewerkt. Deze nota geeft meer uitleg bij dit concept, de wijzigingen aan regelgeving die noodzakelijk zijn om dit in praktijk om te zetten en de verwachte gevolgen voor het natuurbeheer.

1 // WAT IS 'MULTIFUNCTIONEEL NATUURBEHEER'?

Multifunctioneel natuurbeheer vertrekt van de triple-P benadering (People-Planet-Profit) om te komen tot een duurzaam beheer. Vertaald naar doelstellingen voor natuurterreinen wil dit zeggen dat er gestreefd wordt naar een optimale invulling van zowel de ecologische, de sociale als de economische functie binnen de draagkracht van een gebied. De verhouding van deze functies wordt bepaald door de aspiraties van eigenaar, de terreincondities en de geldende beleidskaders (bv. al dan niet gelegen in een speciale beschermingszone).

Vertrekkende vanuit de basisprincipes van het multifunctioneel natuurbeheer moet het algemene concept verder uitgewerkt worden tot een pakket aan instrumenten om dit in de praktijk te kunnen omzetten. Het betreft in hoofdzaak volgende onderdelen:

- *Beboste terreinen en terreinen met open*

natuur worden samengebracht onder één noemer: natuurterreinen. Het beheer wordt, ongeacht het type beheerder en soort natuurterrein, geregeld in éénzelfde soort beheerplan: het natuurbeheerplan.

- *Om een representatief netwerk van optimaal ontwikkelde natuurwaarden te kunnen opbouwen kunnen beheerders in bepaalde gevallen zich vrijwillig verbinden tot het statuut 'natuurreservaat' voor hun natuurterreinen.*
- *Het kader om te komen tot een duurzame uitvoering van het beheer zijn de 'criteria duurzaam natuurbeheer'.*
- *Een aangepast subsidiestelsel moet deze werking ondersteunen en een effectief multifunctioneel natuurbeheer stimuleren.*
- *Het vergunningenbeleid zal in de toekomst eenvoudiger en duidelijker zijn. Dit implementeren betekent een grondige herziening van de huidige regelgeving.*

Het eindresultaat zal een volledig nieuw decreet zijn waarin het huidige bos- en natuurdecreet geïntegreerd zijn. Daarnaast zullen ook de bijhorende uitvoeringsbesluiten opgemaakt worden.

INSTANDHOUDINGSBELEID

Het natuurbeheerplan is zeker niet exclusief bedoeld voor de uitvoering van IHD, maar wordt wel de hoeksteen voor de uitvoering van het Natura 2000-programma. Het natuurbeheerplan en de bijhorende stimuli moeten immers:

- *Verzekeren dat alle IHD op termijn gedekt zijn door duurzame afspraken over het beheer;*
- *Verzekeren dat deze beheerafspraken ook effectief zullen worden uitgevoerd;*
- *Terreinbeheerders aanzetten tot een hogere ambitie inzake IHD en natuurdoelen;*
- *Bijdragen tot het sterker focussen van de beschikbare middelen op de realisatie van IHD;*
- *Transparant maken hoe verantwoordelijkheden liggen en opgenomen worden.*

EEN NIEUW DECREET

Het einddoel is een volledig nieuw decreet. Er zal echter met tussenstappen gewerkt worden zodat toch al gestart kan worden met het multifunctioneel natuurbeheer en realisatie van instandhoudingsdoelstellingen in de praktijk. Wat betreft de opmaak van documenten ziet de planning er als volgt uit:

- *In 2013 wordt een voorstel ingediend van wijzigingsdecreet*
- *Aansluitend hierbij worden ook twee uitvoeringsbesluiten uitgewerkt om de opmaak van natuurbeheerplannen, de erkenning van reservaten en de opmaak van managementplannen te regelen.*
- *In een tweede stap wordt dan een uitvoeringsbesluit uitgewerkt met betrekking tot de financiering en de criteria duurzaam natuurbeheer.*

Ook het volledige luik van de vergunningen in het huidige bos- en natuurdecreet wordt herwerkt om te komen tot een duidelijk en effectief vergunningenbeleid dat afgestemd is op de huidige ontwikkelingen.

Wat betreft de toepassing van de regelgeving zal na goedkeuring van het wijzigingsdecreet in eerste instantie enkel het besluit mbt zoekzones en managementplan Natura 2000 van kracht zijn. De opmaak van natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten zal pas mogelijk zijn als ook het besluit met betrekking tot de criteria duurzaam natuurbeheer en de financiering goedgekeurd zijn.

2 // ONTWERPDECREET BETREFFENDE HET MULTIFUNCTIONEEL NATUURBEHEER EN HET INSTANDHOUDINGSBELEID

De beboste terreinen en terreinen met open natuur worden samengebracht onder één noemer: natuurterreinen. Deze kunnen meerdere functies vervullen. Een duurzaam beheer nastreven onder de vorm van multifunctioneel beheer wil zeggen dat gezocht wordt naar evenwicht van deze functies.

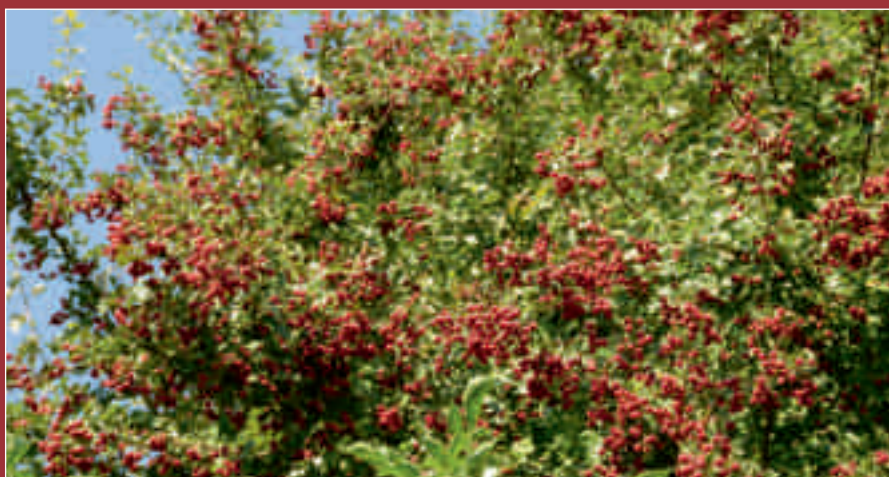
Afhankelijk van het ambitieniveau waarnaar gestreefd wordt bij de realisatie van de ecologische functie worden de volgende types natuurterreinen onderscheiden:

TYPE 1: basisnatuurkwaliteit

TYPE 2: verhoogde natuurkwaliteit

TYPE 3: hoogste natuurkwaliteit

De sociale en economische functie worden zodanig uitgebouwd dat ze in evenwicht zijn met de doelstellingen voor de ecologische functie. In principe kan een beheerder zelf het ambitieniveau kiezen. Er dient wel invulling gegeven te worden aan minimaal type 2 voor- alle natuurdomeinen en openbare natuurterreinen en voor private natuurterreinen die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in het VEN of in een speciale beschermingszone. ➔

Een beheerder die kiest om bepaalde doelstellingen te realiseren in zijn natuurterreinen, kan dit doen door een natuurbeheerplan op te stellen. Het natuurbeheerplan is een werkinstrument voor de beheerder waarin doelstellingen voor de verschillende functies worden vastgelegd die over een periode van meestal 20 jaar gerealiseerd zullen worden. Daarnaast wordt bepaald welke maatregelen nodig zijn om deze beheerdoelstellingen te behalen en hoe de uitvoering opgevolgd zal worden via monitoring. Na goedkeuring van het natuurbeheerplan dient de beheerder voor de in het plan voorziene maatregelen geen vergunningen meer aan te vragen in kader van de natuurregeling.

“In de toekomst zal er nog slechts 1 soort beheerplan bestaan.”

Het opzet is:

- *Eén concept vervangt de huidige type beheerplannen (beperkt bosbeheerplan, uitgebreid bosbeheerplan, beheerplan bosreservaat, beheerplan natuurreservaat, HPG-beheerplan);*
- *Verschillende soorten natuurterreinen (bos, park, open ecotopen) kunnen in één beheerplan. Maar een beheerplan met één soort natuurterrein kan ook nog steeds;*
- *Verschillende eigenaars en verschillende eigenaarscategorieën (openbaar, privé) kunnen in één beheerplan. Maar een beheerplan voor één eigenaar kan ook;*
- *Meerdere types natuurterreinen kunnen gecombineerd worden in 1 beheerplan, maar in veel gevallen zal één beheerplan gemaakt worden voor één terreintype.*

• *Compact beheerplan. De omvang van een plan en de vereiste middelen voor het opmaken ervan, moeten in verhouding staan tot de aard van het gebied en de doelen die de eigenaar er wil realiseren. Informatie die niet relevant is voor het uitwerken van een globale visie of beheermaatregelen, hoeft ook niet opgenomen te worden in een beheerplan.*

• *Beheerplan afgestemd op de huidige waarde, de potentie van de plek en ambities van eigenaar(s), en het beleid. Dit betekent meer maatwerk, maar ook minder ballast.*

De goedkeuring van het natuurbeheerplan houdt voor de beheerder van het natuurterrein een verbintenis in tot de uitvoering van de voorziene beheermaatregelen. Een natuurbeheerplan is ook bindend voor de opvolgende beheerders. Indien een beheerplan niet behoorlijk uitgevoerd wordt, kan het natuurbeheerplan opgeheven worden. Een beheerder die zijn beheerplan niet wenst verder te zetten, kan een verzoek tot opheffing van het beheerplan indienen. Bij opheffing van het beheerplan worden subsidies stopgezet en teruggevoerd i.f.v. niet-realiseren van de vooropgestelde doelen. In bepaalde gevallen kan het beheer van het terrein te belangrijk zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. In dat geval kan het Agentschap het beheer van het natuurterrein overnemen voor de resterende looptijd van het beheerplan. De manier waarop dit gebeurt en de eventuele voorwaarden of bijhorende vergoedingen zijn verder uitgewerkt in het ontwerpdecreet.

Beheerders die voor het hoogste ambitieniveau (type 3) gekozen hebben, en zich daarenboven voor de zeer lange termijn vrijwillig willen verbinden onder de vorm van een erfdienstbaarheid, kunnen ook een erkenning als natuurreservaat verkrijgen. Zij kunnen vervolgens een beroep doen op aankoopsubsidies voor de uitbreiding van het betreffende terrein.

De Vlaamse overheid wil op deze wijze een representatief netwerk van optimaal ontwikkelde natuurwaarden voor de lange termijn veiligstellen. De voorwaarden voor dergelijke erkenning en de te volgen procedures (voor zowel goedkeuring, uitbreiding als eventuele opheffing of verzoek tot heroverweging) zijn verder uitgewerkt in een uitvoeringsbesluit.

De koppeling van beperkingen voor reservaten aan de gewestplanbepaling past niet in de huidige filosofie en is niet mee opgenomen. Dit moet echter nog definitief uitgeklaard worden. Zowel voor de beheerplannen als de reservaten worden overgangsbepalingen voorzien. Voor de huidige erkende reservaten dient geen nieuwe erkenning aangevraagd te worden.

De bestaande beheerplannen worden binnen de 5 jaar na goedkeuring van het wijzigingsdecreet geëvalueerd en eventueel aangepast. In afwachting hiervan kunnen de maatregelen zoals voorzien in het beheerplan verder uitgevoerd worden.

DCB
DIENSTENCENTRUM VOOR BOSBOUW

advies . beheer . planning

Frederik Vaes
0473 22 39 50

Geert Bruynseels
0475 71 27 23

www.dcb-net.be

...en ook voorontwerp nieuw besluit

Het natuurbeheerplan zal in eerste instantie een hulpmiddel zijn voor de beheerder om doelstellingen gerealiseerd te krijgen. Door tijdens de opmaak van het beheerplan meer aandacht te hebben voor de specifieke situatie van het terrein en de ambities van de eigenaar moet het resultaat een werkinstrument zijn waarmee de beheerder de uit te voeren werken beter kan plannen.

VOORTONTWERP BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING BETREFFENDE BEHEERPLAN // VERVOLG VORIGE TEKST

Bij de opmaak van het beheerplan wordt afgesproken op welke manier de uitvoering zal opgevolgd worden.

Voor beheerders die kiezen voor de basiskwaliteit (natuurterrein type 1) zal dit een zeer beperkt plan zijn dat opgesteld kan worden aan de hand van een vragenlijst in een formulier. Voor natuurterreinen type 2 en type 3 zal dit iets uitgebreider zijn, maar ook daar moet de focus op een werkinstrument blijven liggen.

Het beheer van natuurterreinen van type 2 is gebaseerd op volgende uitgangspunten:

- In ten minste een derde van de oppervlakte van het natuurterrein wordt het realiseren van een natuurstreefbeeld tot doel gesteld. Mogelijke natuurstreefbeelden zijn opgenomen in het besluit.

- Het beheer voldoet aan de criteria duurzaam natuurbeheer waardoor doelstellingen geformuleerd worden voor de ecologische, economische en sociale functie in het natuurterrein.

Deze criteria worden bepaald in een afzonderlijk uitvoeringsbesluit. Het beheer van natuurterreinen van type drie is gebaseerd op volgende uitgangspunten:

- Over de volledige oppervlakte van het natuurterrein wordt het realiseren van een natuurstreefbeeld tot doel gesteld, met een minimum van 10ha in totaal.

Een afwijking tot 10% is hier mogelijk voor bijvoorbeeld de aanleg van een speelweide, een parking,...

- Het beheer voldoet aan de criteria duurzaam natuurbeheer waardoor doelstellingen geformuleerd worden voor de ecologische, economische en sociale functie in het natuurterrein.

Deze criteria worden bepaald in een afzonderlijk uitvoeringsbesluit, maar dit is nog in bespreking.

Minstens één van de vooropgestelde natuurstreefbeelden moet in één ecologisch aaneengesloten geheel gerealiseerd worden over een min. oppervlakte.

In het besluit zijn de procedures uitgewerkt van onder meer de opmaak, goedkeuring, opheffing en wijziging van een natuurbeheerplan en van het verzoek tot heroverweging. Ook de procedures voor erkenning als reservaat, eventuele opheffing van de erkenning en het verzoek tot heroverweging zijn voorzien. Indien een natuurbeheerplan of erkenning als reservaat opgeheven wordt, kunnen ook de bijhorende subsidies stopgezet of geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden.

Een ontwerp van natuurbeheerplan voor een natuurterrein van type 2 of 3 wordt voor consultatie ter inzage gelegd bij het agentschap (ANB), ➔

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

Agrarisch vastgoed

Vastgoed voor paardenliefhebbers

Landelijk wonen

Tel. 0474 040 111 • info@vanhovevastgoed.be • www.vanhovevastgoed.be

bij de indiener of op een door de indiener en het agentschap gezamenlijk te bepalen plaats in de omgeving van het natuurterrein.

Na goedkeuring van het beheerplan is de beheerder (en eventuele navolgende beheerders) ertoe gehouden om het goedgekeurde natuurbeheerplan uit te voeren met het oog op de verwezenlijking van de beheerdoelstellingen. In bepaalde gevallen is het denkbaar dat een beheerder afwijkende beheermaatregelen uitvoert, die evenwel de verwezenlijking van de doelstellingen van het natuurbeheerplan niet in het gedrang brengen.

Dit is toegelaten zonder dat de beheerder hiervoor een wijziging van het beheerplan dient aan te vragen. Wanneer de afwijkingen een impact hebben buiten het gebied of wanneer de be-

heerdoelstellingen zelf worden gewijzigd, wordt wel steeds een procedure van wijziging van het natuurbeheerplan doorlopen.

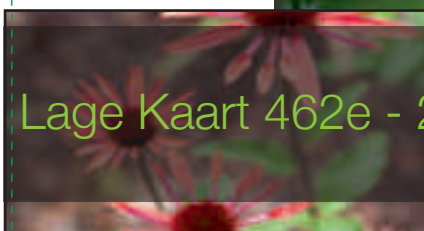
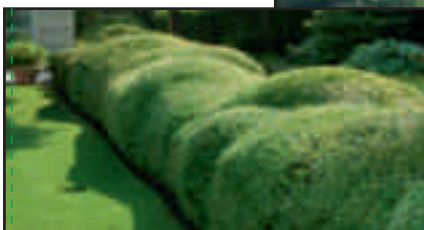
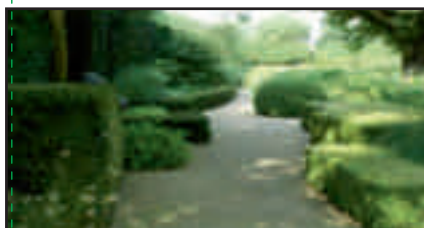
De beheerder van het natuurterrein staat in voor de opvolging en de rapportering over de uitvoering van het natuurbeheerplan aan het agentschap zoals afgesproken in het opvolgingsplan dat deel uitmaakt van het natuurbeheerplan. Vijfjaarlijks wordt een evaluatie gemaakt van de uitvoering van het natuurbeheerplan. Hiervan wordt een verslag gemaakt dat aan de beheerder wordt meegedeeld door het agentschap.

Een beheerder die een natuurbeheerplan opmaakt voor zijn natuurterreinen type 3 kan ook een erkenning als natuurreservaat aanvragen. Hierbij engageert de beheerder zich tot de vesti-

ging van een erfdienstbaarheid tot algemeen nut. Bij de aanvraag voegt de beheerder een motivatienota die aantoonst dat de terreinen voldoen aan één van de volgende omschrijvingen:

- *Grote aaneengesloten natuurterreinen met een ruime landschappelijke schaal*
- *Natuurterreinen als voorbeeld van een goed ontwikkelde vegetatie en zijn typische soorten.*
- *Natuurterreinen als voorbeeld van een leefgebied met een belangrijke populatie van een of meerdere beschermde diersoorten.*
- *Natuurterreinen met een uitzonderlijk waardevolle biologische diversiteit omwille van het voorkomen van een vegetatie of meerdere soorten.*

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos

VITALIS
gardens in perspective

Lage Kaart 462e - 2930 Brasschaat - 03/653.00.20 - www.vitalistuin.be

Bessen uit de tuin

Ontdek in dit praktische Velt-boek alles over de ecologische teelt van **kleinfruit**

€ 25,95
(incl. verz.)

→ www.velt.be/publicaties

Nieuw // Handboek heidebeheer

Heidebeheer: Moderne methoden in een eeuwenoud landschap

Auteurs: Jap Smits en Jinze Noordijk

Er is veel te doen over heidebeheer. Rigoreus plaggen, de inzet van grote grazers. Iedereen heeft er wel een mening over. Het boek Heidebeheer laat een frisse wind waaien door deze discussie. Waardevolle, actuele kennis uit onderzoek en praktijk toegankelijk gebundeld met een nieuwe invalshoek voor natuurbestuurders.

Alles over heidebiotopen, heidebeheer en de effecten op flora en fauna: achtergrondinformatie over heidelandschappen (ontstaan, waterhuishouding, achteruitgang, herstel en inrichting) - Moderne en oude beheervormen zoals branden, aanleg van akkers en visgraatplaggen - Effecten op flora en fauna - Beheermaatregelen uitgewerkt voor elk heidebio-top: zandverstuivingen, droge en vochtige heides en vennen - 'Monitoren': het nut van monitoring, vegetatie- en faunamonitoring en andere methoden lijst van heide- en stuifzandgebieden in Nederland & België met een zeer hoge floristische en faunistische waarde talrijke praktijkvoorbeelden, fraai geïllustreerd. Een complete praktijkgids voor natuurbestuurders, boswachters en vrijwilligers.

U kan het 'handboek heidebeheer' bestellen via: [via www.knnvuitgeverij.nl](http://www.knnvuitgeverij.nl) - **Prijs: 19,99€**

Natura 2000

Veelgestelde vragen voor u beantwoord

> Door Valérie Vandenabeele, Project Manager Natura 2000 voor Landelijk Vlaanderen en Hubertus Vereniging Vlaanderen.

1. Wat verlangt Europa van Vlaanderen inzake IHD's?

Europa verlangt van Vlaanderen (België), net zoals van al haar lidstaten dat zij maatregelen nemen tegen de achteruitgang van een aantal belangrijke Europese habitats en daaraan gelinkte soorten (zie bijlagen Habitatrichtlijn), en idem voor vogelsoorten (zie bijlage Vogelrichtlijn). Elke lidstaat is verplicht om SBZ's voor beide richtlijnen aan te duiden (hiervoor heeft Europa regels en criteria voorop gesteld). De lidstaten moeten binnen deze SBZ maatregelen nemen, maar zijn vrij te kiezen hoe. Om de zes jaar moet elke lidstaat haar monitoringsgegevens aan Europa overmaken, hetgeen bewijs moet leveren dat de habitats en soorten tegen 2050 in een gunstige staat van instandhouding zullen zijn.

2. Op welke basis heeft Europa de IHD's bepaald en wie bepaalt waar welke doelstellingen moeten gerealiseerd worden?

Europa heeft niet de IHD's zelf bepaald, wel de criteria (areaal, verspreidingsgebied,...) waardoor de lidstaten samen met de EC gebieden van communautair belang hebben aangeduid die dan deel uitmaken van het Europese NatuurNetwerk. In Vlaanderen heeft men samen met de sectoren en met advies van verschillende professoren van de verschillende universiteiten de doelstellingen om te komen tot die gunstige staat van instandhouding herkend in gewestelijke IHD. Deze IHD werden als het minimale noodzakelijke bevonden, waarmee de gunstige staat bereikt kan worden mist ze doelgericht en efficiënt geplaatst worden over de SBZ's in Vlaanderen. ANB heeft in samenwerking met INBO en andere studiebureau's deze gewestelijke IHD

dan hertaald naar specifieke IHD voor elk SBZ, zodat de GIHD zouden kunnen voldoen aan de gunstige staat tegen 2050.

3. Kunnen IHD's niet alleen op gronden van overheid of natuurverenigingen?

Overheid en terrein beherende natuurverenigingen hebben om te beginnen onvoldoende grond in eigendom om alle hectares op hun eigendom te realiseren. Anderzijds, zoals in vraag 1, zijn ook het verspreidingsgebied, de reeds aanwezigheid van belangrijke populaties, aaneensluiting van het netwerk, potenties van de grond, minimale noodzakelijke oppervlakte voor zichzelf in stand te houden en dergelijke meer van belang. Wel is het zo dat de overheden en erkende TBV, die gesubsidieerd worden voor aankoop, bij wet verplicht zijn om alle

potenties op hun terreinen aan te wenden voor te nemen maatregelen in het kader van de IHD. De Europese doelen primeren daarbij op de Vlaamse, maar er wordt wel uitgekeken dat bijvoorbeeld niet de laatste populatie van een vlindersoort teniet wordt gedaan door habitatverandering ten voordele van N2000. Dit werd in rekening gebracht in het proces, indien van toepassing.

verplichtingen in latere fase (als de privésector onvoldoende initiatief neemt voor 2020) zullen onteigeningen niet ondenkbaar zijn en keuzes nihil.

5. De situatie op het terrein: hoe ziet men een oplossing voor de problematiek waar de privé-eigenaar mee wordt geconfronteerd: (devaluatie van grondwaarde, beperkingen,...)

4. Wat is de plaats van de natuureigenaar bij de realisatie van de IHD's

De natuureigenaar komt in het nieuwe Natuurdecreet op dezelfde hoogte als een TBV. Onze leuze, bekend sinds het protest van het Platform Buitengebied in 2003: 'gelijke middelen voor gelijke inspanningen', wordt nu geïntegreerd in de Vlaamse wetgeving! De natuureigenaar zal vrijwillig of verplicht moeten bijdragen aan de Europese doelen. De overheid voorziet daarbij in fiscale tegemoetkomingen voor inspanningen en eventueel economische verliezen. De privé-eigenaar moet hierbij ook rekening houden dat hij bij de vrijwillige fase nog inspraak heeft en keuzes betreffende de maatregelen die hij binnen het kader van het Managementplan wenst te nemen; bij

Momenteel wordt een werkgroep opgestart om aan de hand van budget, verliesposten, kosten, ed. op zoek te gaan naar de juiste verloning in de vorm van subsidie, per hoeveelheid van een maatregel uit het maatregelenpakket (vb. maaien op nat of vochtige bodem, plaggen, kappen, graven,...). Voor devaluatie van gronden, zal een omzetting van bestemming van bijvoorbeeld agrarisch naar natuur nodig zijn, waardoor de eigenaar aanspraak zal kunnen maken op een planschadevergoeding. Hiervoor is een proces uitgewerkt binnen een Natura 2000 werkgroep (met aanwezigheid Landelijk Vlaanderen), enkel de details voor definitieve procedure konden nog niet ingevuld worden, gezien de IHD's onvoldoende ver gevorderd waren.

6. Wat vindt ANB van de biopolaire aanpak?

De leuze van ANB is sinds het Natura 2000-proces geworden: samen-beter-meer. ANB beseft maar al te goed dat zij de private eigenaars hard nodig zal hebben om de doelen te realiseren. De private eigenaars moeten zichzelf echter ook willen open stellen voor de nieuwe wind die nu door het toekomstige natuurbeleid zal waaien, mede dankzij Landelijk Vlaanderen en alle andere sectoren, die deze voor Europa unieke samenwerking realiseerden en in de toekomst zullen blijven verderzetten. Natuurbeleid is niet langer een opgelegde zaak van de overheid met enkel advies vanuit de natuursector, maar een geïntegreerd proces waarbij alle belanghebbenden hun stem evenveel doorweegt. Natuur zal nooit een winstgevende situatie worden voor de privé, maar evenmin zullen wij niet meer geconsulteerd worden. Door de decennialange betutteling van het private beheer, zijn de privébeheerders vervreemd geraakt van kennis over natuurbeheer. Daarom zullen aan Landelijk Vlaanderen extra middelen voor capaciteitsopbouw gegeven worden door de overheid, zodat ook de privésector gestructureerd wordt en kennis kan vergaren om de efficiëntie bij haar leden te verhogen.

7. Wat zijn de belangrijkste actuele dossiers voor LV inzake Natura 2000 en IHD?

Landelijk Vlaanderen zal in de toekomst het Natura 2000-verhaal van nabij blijven opvolgen. Momenteel wordt een nieuw ontwerpdecreet natuur, dat een integratie is van het bos- en natuurdecreet, aan de minister overhandigd. Landelijk Vlaanderen heeft de laatste drie jaar in het kader van het Natura 2000-proces gelobbyd voor een evenwichtig natuurdecreet met aandacht voor de private beheerder.

Een groot deel van onze voorstellen zullen ook worden opgenomen in de nieuwe natuurwetgeving. Wij houden u in de nabije toekomst op de hoogte hiervan.

Meer informatie over Natura 2000 kan u terugvinden op: www.natura-2000.be

Infobord van De Zwarte Specht aan de Kievitvenweg. Dit gebied wordt beheerd door een lid. ↑

→ Gust Sels verwelkomt het gezelschap in de Heischuur.

← Een initiatie met sleepjachthonden.

Themawandeling in Landschap De Liereman Op stap met de leden van De Zwarte Specht

Op zaterdag 21 september organiseerden lokale vereniging 'De Zwarte Specht' en Landelijk Vlaanderen een themawandeling en ontmoetingsdag te Oud-Turnhout, in Landschap De Liereman, een prachtig natuurgebied met een lange geschiedenis van succesvol privaat en lokaal natuurbeheer. De wandeling werd voorafgegaan door een welkomstwoord en voorstelling van beide verenigingen.

De Zwarte Specht wil de belangen behartigen van de landeigenaars en de zogeheten gebiedsgeïnteresseerden in De Liereman. Het gaat dan bijvoorbeeld om wandelaars, ruiters of jagers. Het verdedigen van hun belangen in het natuurgebied is nodig, stelt De Zwarte Specht, want vooral eigenaars met grond in of grenzend aan De Liereman voelen zich miskent in het Raamakkoord dat enkele jaren geleden is afgesloten. Gust Sels: 'We zijn al enkele jaren heel actief, maar we zijn nog altijd bezig om onze basis verder te verbreden met de nodige expertise. Grosso modo

vertegenwoordigen wij als vereniging zo'n 245 eigenaars en gebiedsgeïnteresseerden binnen het visiegebied De Liereman, die samen dan 350ha vertegenwoordigen. Daarom denken wij dat wij in dit verhaal een belangrijke en een rechtstreeks betrokken actor zijn, die aan bod moet kunnen komen bij al de besprekingen die er gaande zijn.'

De Zwarte Specht krijgt daarbij steun van Landelijk Vlaanderen. Voorzitter Philippe Casier: 'Ons streven moet zijn dat in de besluitvorming rond De Liereman, De Zwarte Specht met de hulp van Landelijk Vlaanderen volwaardig in het officiële overleg wordt opgenomen en er op gelijke voet aan kan deelnemen als andere betrokken partijen. Dit kan dan eventueel in het kader van het Raamakkoord, waarvan de totstandkoming weliswaar een betwistbaar karakter heeft, maar dan moeten de Vlaamse overheidsorganen en huidige partners wel in voldoende mate rekening houden met de eigenaars en andere rechthouders, wat tot hiertoe weinig of niet het geval was, mede omdat landeigenaars niet ge-

organiseerd waren op lokaal niveau. Nu zijn ze wel georganiseerd, en wij zijn als organisatie op Vlaams niveau alle dagen in overleg met de Vlaamse Overheid, dus wij weten wat er in Brussel leeft. De combinatie van die beiden zou het mogelijk kunnen maken dat er op positieve wijze een spoor kan getrokken worden dat leidt naar oplossingen op het terrein.'

Eigenaars en medewerkers uit beide verenigingen hebben alvast de banden aangehaald tijdens een gemeenschappelijke wandeling in het natuurgebied De Liereman. Andere bij het raamakkoord betrokken actoren, waaronder VLM, waren aanwezig. Ria Gielis (VLM): 'Wij zijn er een voorzichtige voorstander dat De Zwarte Specht wordt opgenomen als gesprekspartner.' De wandeling werd voorafgegaan door een appel gebracht door jachthoornblazers van de jonge jagers, die voor een melodisch startschot zorgden van een mooie wandeltocht. Hierna volgde een voorstelling van de sleepjacht op het terrein van eigenaar Ben Brekelmans wat opnieuw de betrokkenheid

← Jong en oud zijn aanwezig op deze gezamenlijke ledenactiviteit.

→ Interview van RTV met voorzitter Philippe Casier

↓ De gidsen geven meer info over het domein aan de wandelaars.

met de jacht onderstreepte. Drie traditioneel geklede ruiters vergezelden zo'n 30 jachthonden, die na een kort hoorngeschal op de groep wandelaars toesnelden voor een nadere kennismaking. Dit leverde uiteraard een adembenemend spektakel op, maar belangrijker nog is dat het illustreerde hoe oude waarden en modern ruimtegebruik hand in hand kunnen gaan in dit gebied met een rijke historische achtergrond.

Vertrekpunt van de wandeling was de Kievitvenweg waar twee grote borden de bezoekers welkom heten in de Liereman. Het eerste van terreinbeheerende vereniging Natuurpunt, en net daarnaast, heel opvallend een mooi gestileerd bord van De Zwarte Specht met verwijzing naar 'lokaal privaat natuurbeheer' en geplaatst op het privé terrein van een lid van DZS. Het is meteen duidelijk: hier betreden we het terrein van lokale eigenaars die ijveren voor een goed beheer en die zelf willen instaan voor het behalen van de belangrijkste natuurdoelen in hun leefgebied.

Het eerste stoppunt is het 'Zavelkot', een prachtig bosperceel met mooie onderbegroeiing dat die naam kreeg nadat het in de 2e W.O. door de bezet-

ter werd uitgezaveld voor de aanleg van de Turnhoutse Ringlaan die er echter pas veel later werd voltooid. Dit perceel is gelegen in actiegebied 57 van het Raamakkoord, en is daardoor bestemd voor natuurinrichting. Het ligt tevens in VEN-gebied én vogelrichtlijngebied. Zo'n drie jaar geleden werd hier een bosdunning uitgevoerd en ook op andere eigendommen langs de tocht was er een samenwerking met Bosgroep Noorderkempen vzw. Even verder ging de wandeling langs het gedeelte van het Lieremanreservaat dat nu in eigendom is van ANB. We houden halt bij het vroegere jachthuis van de familie Misonne, in het gebied 'de Echelkuil'. Hier vinden we een prachtig stukje natuur, minstens even waardevol als De Liereman zelf vanwege de erg gevarieerde biotopen en de aanwezigheid van grote waterpartijen. In tegenstelling tot de natuurlijke vennen in het reservaat zijn deze waters het resultaat van menselijke activiteit. De naam 'Echelkuil' verwijst naar de 'echels' of medicinale bloedzuigers die hier vanaf 1875 door dokter Smagghe werden gekweekt voor aderlatin-gen. Daarbij werden oude paarden in het ondiepe water gezet waar bloedzuigers zich vastzogen in de benen van de paarden. Als deze voldoende groot waren werden de bloedzuigers 'ge-

oogst' voor medicinaal gebruik. Laatste stopplaats is het gedenksteen van het Stillegebied, een label dat de omgeving in 2012 ontving: voor de ene een kwaliteitslabel maar voor anderen een zoveelste stempel en claim op het al door diverse afbakeningen (en daarbij horende beperkingen) versneden gebied. Dit kluwen van afgebakende gebieden en bestemmingen maakt het voor de lokale eigenaars erg moeilijk de mogelijke gevolgen die voortvloeien uit deze richtlijnen in te schatten, waardoor ze aan de overlegtafel vaak een afwezige bleven. Dit is een van de knelpunten waarop De Zwarte Specht een oplossing bood.

Na de wandeling volgde een bescheiden broodjesreceptie en een open gesprek rond de gevolgen van het Natura 2000-netwerk voor private eigenaars, bijgewoond door enkele prominenten. Dit panelgesprek werd geleid door Philippe Casier, en leidde tot de aanzet voor een gezamenlijke visie voor het gebied. De Zwarte Specht zette inmiddels de eerste stappen voor de ontwikkeling van een eigen beheerplan voor de verschillende actiegebieden.

Wij zijn er alvast van overtuigd dat hier de capaciteiten liggen voor een succesvol toekomstig privaat én lokaal natuurbeheer.

Meer info over De Liereman kan u terugvinden op www.dezwartespecht.be

Decreet Onroerend Erfgoed

Nota aan de Vlaamse Regering

> Auteur: Donatienne Ryckbost, advocaat, Koninklijke Vereniging voor Historische Woonsteden en Tuinen van België vzw (KVHW)

Het decreet Onroerend Erfgoed werd op 3 juli 2013 in de plenaire vergadering van het Vlaams parlement goedgekeurd.

Nog tijdens de voorbereidende werkzaamheden werden opmerkingen gemaakt door de Vereniging over de draagwijdte van de voorziene bepalingen omtrent de bescherming en het beheer van het private bouwkundig erfgoed. Deze opmerkingen waren in de lijn van al eerder ingediende adviezen van adviesraden en van andere erkende instanties. Er werd namens de Vereniging een amendementnota en een voorstel van resolutie omtrent mogelijke fiscale maatregelen opgemaakt en er volgden vele besprekingen op de bevoegde kabinetten en parlementairen, een open brief KVHW, persberichten etc...

In het goedgekeurd erfgoeddecreet werd slechts in zeer beperkte mate een amendement op suggestie van Historische Woonsteden en Tuinen aanvaard. Voor de andere voorstellen wordt ofwel verder verwezen naar de nog op te stellen uitvoeringsbesluiten (bv. verankeren van het overleg en inspraak van de zakelijke rechthouders) ofwel naar later nog te bespreken en mogelijks te nemen decretale maatregelen (bv. fiscale voorzieningen). De bepalingen inzake cultuurgoederen zijn nog niet afdoende.

De reeds bestaande beperkingen in de wetgeving monumentzorg worden door het Onroerend Erfgoeddecreet aanzienlijk verzwakt terwijl:

- Er geen overleg noch inspraak met de zakelijke rechthouders voorzien is of slechts in zeer beperkte mate (hoormogelijkheid op aanvraag na de voorlopige bescherming).

- Er geen afdoende decretaal verplichte financiële en fiscale tegemoetkomingen zijn voorzien.

Verskillende voorstellen worden ingediend, die wij hier geven ter illustratie. Voor meer info over de volledige nota aan de Vlaamse regering of de bijlagen kan u contact opnemen met de Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden en Tuinen.

VOORSTEL 1: SUBSIDIES EN FISCALE MAATREGELEN

1. De rechtsgevolgen van een beschermingsbesluit zijn in het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet aanzienlijk verzwakt.

Er is een actief behoudsbeginsel waarbij de zakelijk rechthouder verplicht is om het beschermd goed te behouden in goede staat door het nemen van de nodige instandhoudings-, beveiligings-, beheers-, herstellings- en onderhoudswerken (artikel 6.4.1.). Daarbij gelden algemene voorschriften voor instandhouding en onderhoud (artikel 6.4.2.) voor zover deze niet afwijken van de bijzondere voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud in het beschermingsbesluit (artikel 6.1.14), en rekening houdend met de beheersdoelstellingen in het beschermingsbesluit (artikel 6.1.14). Dit is verzwaring van de bestaande regelgeving waarbij de overheid eenzijdig de doelstellingen en de voorschriften bepaalt.

Er is ook een passiefbehoudsbeginsel waarbij het verboden is om beschermde goederen te ontsieren, te beschadigen, te vernielen, of andere handelingen te stellen die de erfgoedwaarde ervan aantasten.

Alle niet vergunningsplichtige handelingen aan beschermde goederen of cultuurgoederen worden onderworpen aan een uitdrukkelijke niet gemotiveerde toelating van het Agentschap of de erkende onroerenderfgoedgemeente (artikel 6.4.4.). De handelingen waarvoor een toelating zal moeten worden gevraagd zullen limitatief worden opgesomd in het uitvoeringsbesluit. (Stuk 1901 (2012-2013), nr. 8 p. 42). Voor normale onderhoudsplichtige werken is geen toelating vereist.

Er is ook geen toelating vereist voor het uitvoeren van werken die uitdrukkelijk in een beheersplan zijn vermeld. De conceptnota omtrent de besluiten bepaalt dat wanneer geen antwoord komt op de vraag van toelating dit een weigering is.

2. Niettegenstaande de actieve zorgplicht in hoofde van de zakelijk rechthouders aanzienlijk verzwakt wordt is er hiervoor geen passende compensatie voorzien. Integendeel, de financiële

steun aan de particuliere erfgoedsector wordt verlaagd t.o.v. de bestaande regeling. Er zijn slechts beperkte voorwaardelijke premies en subsidies voorzien (minder dan in de vroegere regeling). Welnu, de overheid moet consequent haar verantwoordelijkheid nemen t.b.v. de ganse onroerend erfgoedsector, zowel de openbare als de particuliere sector. Het wordt trouwens voorgeschreven in artikel 6 van de Conventie van Granada dat de overheid onderhouds- en restauratiewerken aan het onroerend erfgoed moet ondersteunen, dat zij desnoods fiscale maatregelen neemt t.b.v. de instandhouding van dit erfgoed en dat zij ten slotte privé initiatieven bevordert voor het onderhoud en de restauratie van dit erfgoed.

De minimumpremies van het Vlaams Gewest zijn thans decretaal vastgelegd: 32,5% voor private personen en 80 % voor de overheid van de voor subsidie in aanmerking komende werkzaamheden (artikel 10.2.2.). Dit is voor de private personen minder dan in de bestaande regelgeving waar 40 % voorzien was en 80 % bij een opengesteld monument. Daarbij wordt er voor wat betreft de subsidies een ernstige discriminatie ingevoerd tussen private en publieke beheerders. De ontwerp-teksten maken die subsidies daarenboven voorwaardelijk aan de goede wil van de Vlaamse Regering. Hierdoor wordt de geest van de Conventie van Granada niet gerespecteerd alsook het evenredigheidsbeginsel geschonden.

3. De Vlaamse Regering beschikt over tal van fiscale instrumenten die kunnen ingezet worden ten behoeve van de erfgoedsector zonder dat het Vlaams budget daardoor aangetast wordt dankzij het terugverdieneffect en de hefboom op andere commerciële sectoren, zoals toerisme en horeca.

Restauratie- en onderhoudswerken aan onroerend erfgoed bevordert de werkgelegenheid, aangezien de sector zeer arbeidsintensief is. Het bevordert tevens het behoud van vakmanschap dat soms dreigt te verdwijnen door gebrek aan voldoende financiering. Ten slotte genereren werkzaamheden aan het erfgoed inkomsten in een gespecialiseerde bouwsector waar opnieuw belastingen worden geheven ➔

a rato van overheidsgelden die aan subsidies en fiscale vrijstellingen worden besteed. Het terugverdien-effect voor de Vlaamse overheid bedraagt 100%. Daarbij dient ook nog rekening te worden gehouden met het hefboomeffect van het onroerend erfgoed op de toeristische sector. Tenslotte heeft het onroerend erfgoed een belangrijk maatschappelijk draagvlak dat moeilijk te meten is. Zo speelt het erfgoed een zeer belangrijke rol op de kwaliteit van de woonomgeving, met een positieve hefboom op vastgoedprijzen, op de zachte recreatie en op de biodiversiteit, zowel in een stedelijke omgeving als in het buitengebied (historische landschappen), enz... * zie 1

4. Het is rechtvaardig en evenredig om fiscale maatregelen in te voeren ter compensatie van de opgelegde beperkingen en als alternatieve financieringsbron voor de instandhouding van het onroerend erfgoed, zonder hiervoor nog bijkomende tegenprestaties op te leggen.

5. Een eerste voorstel is om de subsidies voor de onderhouds- en restauratiewerken te verhogen mits het vervullen van bepaalde voorwaarden. Er wordt een gradatie ingevoerd naargelang er een beheersplan wordt opgesteld en het monument voor het publiek wordt opengesteld. Zo wordt de onevenredigheid tussen privé monumenten en monumenten toebehorend aan een gemeente of OCMW weggewerkt.

6. Voorgesteld kan ook worden om een algehele vrijstelling van schenkings- en successierechten in te voeren. Deze maatregel zou een compensatie inhouden voor de opgelegde beperkingen en actieve zorgplicht en een gepaste aanvulling zijn naast het premiestelsel. Met een algehele vrijstelling van schenkingsrechten wordt beoogd om de zakelijk rechthouders te overtuigen sneller over te gaan tot het doorgeven van het beschermd goed aan de nieuwe generatie die dan een dynamischer beheer kan voeren zonder budgettaire meerlast, dit naast de vrijstelling van successierechten.

Er bestaan vergelijkingspunten in andere beleidsdomeinen en belastingssystemen die als inspiratiebron voor het onroerend erfgoedbeleid zouden kunnen dienen:

Landbouw: loopbaanpacht - eigenaars worden vrijgesteld van aangifte voor de inkomstenbelasting.

Bosbouw: criteria duurzaam bosbeheer – vrijstelling van successierechten. Natuur: Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) - alle niet bebouwde onroerende goederen die in het VEN gelegen zijn worden vrijgesteld van successierechten alsook van het Vlaamse deel van de onroerende voorheffing.

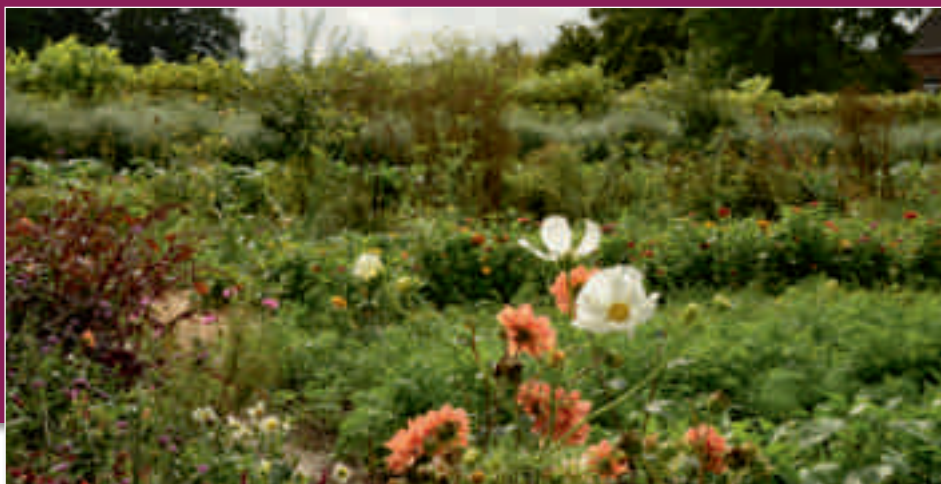
Familiebedrijven en familiale landbouwbedrijven: vrijstelling van schenkingsrechten.

Patrimoniumtaks: deze jaarlijkse belasting van 0,17 % op het vermogen van

VZW's vervangt de successierechten. Sommige verenigingen zoals 'Natuurpunt' en wellicht ook 'Herita/Erfgoedkluis' worden vrijgesteld van de patrimoniumtaks. Dit is discriminerend t.o.v. het particulier beschermd erfgoed dat tot nog toe onderworpen wordt aan successierechten.

7. Een alternatief zou kunnen zijn om een vrijstelling van successie- en schenkingsrechten in te voeren mits het opstellen van een beheersplan, eventueel door imputatie op de rechten van de bewezen kosten van restauratie in de periode voor of na de overdracht. Deze regeling zou een stimulans zijn voor de huidige en toekomstige beheerders om bepaalde restauratiewerken te laten uitvoeren. Immers wordt hierdoor vermeden dat de erfgenamen later extra belast zouden worden op de meerwaarde die de erflater heeft gecreëerd door een restauratie. Bovendien kunnen daardoor nog eens kasmiddelen via de investeringen in het monument zonder successie- en schenkingsrechten worden overgedragen. Tenslotte is er ook actieve stimulering van de restauratiesector. Deze regeling bestaat reeds in andere landen alsook in andere beleidsdomeinen (zoals natuur- en bosbeleid) en is gebleken efficiënt te zijn.

Via een beheersplan zou een dergelijke regeling met imputatie van de kosten over 24 jaar kunnen vastgelegd worden, mits 3 jaarlijkse certificatie

aan de hand van facturen of een forfaitaire staat van kosten. Een dergelijk beheersplan zou kunnen opgesteld worden tot 4 jaar na het overlijden van de zakelijke rechthouder.

Daarbij zou ook nog een tweede aanvullende regeling kunnen toegevoegd worden door het introduceren van een maximumplafond voor successie- en schenkingsrechten bij het opstellen van een beheersplan om te vermijden dat bij een onroerend erfgoed dat in zeer goede staat is enerzijds de schenkings- en successierechten zeer hoog zouden zijn en anderzijds een imputatie van mogelijke kosten van restauratie onvoldoende zou zijn.

8. Er zijn ook nog andere fiscale instrumenten mogelijk, bijvoorbeeld de opheffing of vermindering van de onroerende voorheffing (door vermindering van de heffingsvoet). Minstens kan een verantwoording hiervoor zijn de vermindering van de onderhoudspremies naar 32,5 % ipv 40 %.

Vrijstelling van de onroerende voorheffing: het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een gedeeltelijke resp. volledige vrijstelling voor monumenten op de bewaarlister en voor beschermde monumenten ingevoerd.

9. Fiscale maatregelen kunnen in het Programmadecreet worden opgenomen.

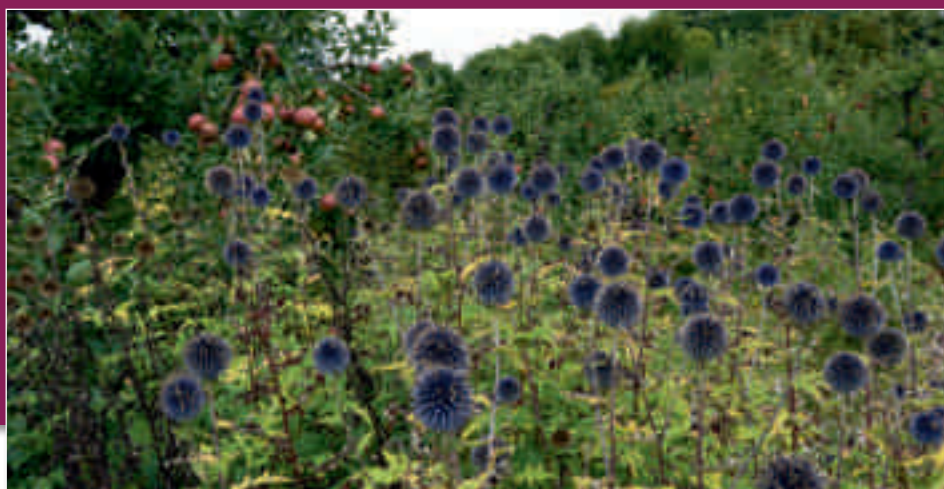
VOORSTEL 2: OVERLEG EN INSPRAAK MET DE ZAKELIJKE RECHTHOUDERS

1. In het Onroerend Erfgoeddecreet is er geen voorafgaandelijk overleg met de zakelijke rechthouders op het ogenblik van de bescherming van het erfgoed voorzien. Gezien de vergaande beperkingen op het eigendomsrecht van de zakelijke rechthouders en het bepalen van de beheersdoelstellingen en de bijzondere voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud in het beschermingsbesluit (artikel 6.1.4 en artikel 6.1.14) is het nochtans meer dan noodzakelijk om beschermingen enkel in te voeren mits voldoende informatie hierover te hebben verzameld, zeker wanneer deze informatie kan worden aangevuld met de gegevens van de zakelijke rechthouders die soms generaties lang het goed beheerd hebben en door en door kennen. Dit is niet alleen van belang bij de bescherming van de monumenten maar ook bij de gerelateerde cultuurhistorische elementen. In het decreet is er in artikel 6.1.6. alleen de mogelijkheid van het horen op verzoek van de zakelijke rechthouder voorzien en pas na het besluit tot voorlopige bescherming, echter zonder procedurele verplichting en dit naast de mogelijkheid van het indienen van een bezwaar in het kader van het openbaar onderzoek (artikel 6.1.7.).

Nochtans bestaat er reeds een eerste bescherming van het onroerend goed door opname op de inventaris van bouwkundig erfgoed zodat er voldoende waarborgen bestaan en een overleg met de zakelijke rechthouders geen gevaar betekent tot het onverwacht verwijderen van het erfgoed met het oog op een nakende bescherming. De opname van het onroerend goed op de inventaris bouwkundig erfgoed wordt thans decretaal verankerd. De opname gebeurt mits een openbaar onderzoek (artikel 4.1.3) en houdt ondermeer in dat bij een aanvraag voor sloopvergunning er verplicht een advies moet worden gevraagd aan het Agentschap (artikel 4.1.10).

Het is zeker aangewezen om de zakelijke rechthouder actief te betrekken bij het bepalen van de beheersdoelstellingen en -visie en het formuleren van de bijzondere voorschriften inzake instandhouding en onderhoud, zoals nu eenzijdig opgenomen in het beschermingsbesluit. Wel wordt thans in het Onroerend Erfgoeddecreet voorzien dat om de beheersdoelstellingen te verwezenlijken door de zakelijke rechthouder een beheersplan kan worden opgesteld (artikel 8.1.1.), desgevallend onder begeleiding van een beheerscommissie (artikel 8.1.2.). In dit beheersplan kan er ook vrijstelling van de toelating voorzien worden voor bepaalde handelingen aan of in ➔

1. Hiervoor kan verwezen worden naar de studie "de sociaal-economische impact van het onroerend erfgoed (beleid) in Vlaanderen"

beschermden goederen (artikel 6.4.4.). Maar dat beheersplan is een uitvoeringsmogelijkheid op een beschermingsbesluit waarbij de zakelijke rechthouder, die alle gevolgen moet dragen geen inspraak heeft.

Daarbij is er in het Onroerend Erfgoeddecreet voor wat de beschermden goederen een recht van toegang voorzien voor de daartoe aangewezen ambtenaren, dus ook wat betreft de particuliere woningen en bedrijfslokalen maar dan beperkt tussen negen en eenentwintig uur en mits machtiging van de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg (artikel 6.1.2.).

Wanneer een dergelijke vergaande bevoegdheid is voorzien dan mag de zakelijke rechthouder er dan toch ook minstens vanuit gaan dat eerst een overleg en dialoog benaastigd wordt alvorens dat men naar deze uiteindelijke maatregel zou grijpen. Dit werd trouwens bevestigd door de Minister

gaandelijk op zijn minst duidelijkheid bestaat omtrent alle beschikbare informatie, stukken en opmerkingen. Deze informatie dient vervolgens overgemaakt te worden aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed zodat zij een gemotiveerd advies kan formuleren zoals voorzien in artikel 6.1.3. tweede lid van het Onroerend Erfgoeddecreet. Uiteindelijk kan de Vlaamse regering dan een gemotiveerde beslissing nemen omtrent de wens tot bescherming en omtrent een mogelijke beheersvisie, hetgeen dan ook als basis kan dienen voor een toekomstig beheersplan in uitvoering hiervan.

Met een dergelijke regeling zal er ook een groter maatschappelijk draagvlak tot stand komen waarbij de zakelijke rechthouders als volwaardige actoren en verantwoordelijke conservatoren en beheerders worden beschouwd en zij ook hun kennis en ervaringen, en deze van de vele generaties die hen zijn voorafgegaan, kunnen overdragen.

“ **In het goedgekeurd erfgoeddecreet werd slechts in zeer beperkte mate een amendement op suggestie van KVHW aanvaard.** ”

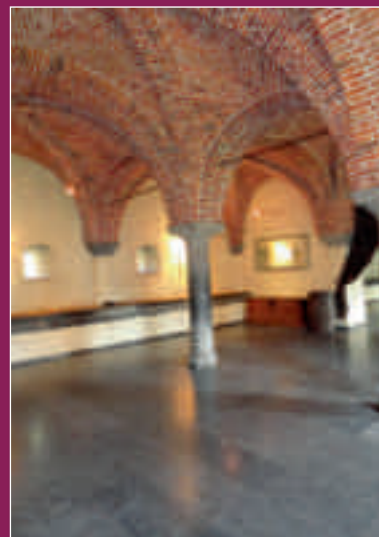
tijdens het parlementair debat (Stuk 1901 (2012-2013) Nr 8 - pg 77) en dient in de uitvoeringsprocedure gekaderd te worden. Minister Bourgeois: “Wat het vooronderzoek betreft, antwoordt de minister dat het evident is dat er daar overleg gepleegd wordt met de eigenaar. Dit moet niet opgenomen worden in het ontwerp van decreet.”

Er is daarenboven een zeer streng en ingewikkeld handhavingsbeleid voorzien terwijl een constructieve dialoog en overleg met de zakelijke rechthouders veel spanningsvelden zou kunnen vermijden.

2. Een voorstel is om de zakelijke rechthouder, bij aanvang van de procedure, voorafgaand nog aan de beslissing houdende de voorlopige bescherming, te betrekken in een constructieve dialoog met de overheid, zodat er vooraf-

Het facultatief hoorrecht op vraag van de zakelijke rechthouders na de beslissing houdende de voorlopige bescherming van het onroerend erfgoed, zoals voorzien in artikel 6.1.6. tweede lid van het Onroerend Erfgoeddecreet, biedt dan de mogelijkheid voor de zakelijke rechthouders om desgevallend nadere opmerkingen te maken nog voor de beslissing van de definitieve bescherming, hetzij om aldus nog aanvullende informatie te verstrekken, hetzij om bijkomende opmerkingen te formuleren wanneer er niet of niet in voldoende mate werd rekening gehouden met de geformuleerde opmerkingen in de fase voorafgaand aan de beslissing houdende de voorlopige bescherming.

3. Een dergelijke regeling kan opgenomen worden in de uitvoeringsbesluiten bij het Onroerend Erfgoeddecreet.

VOORSTEL 3: AANPASSING REGELING CULTUURGOEDEREN

1. Cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van het beschermd onroerend erfgoed mogen buiten het monument niet verplaatst worden zonder toelating van het agentschap (artikel 6.4.5.), waardoor er geen vrij beschikkingsrecht meer bestaat over deze goederen en zij hierdoor ook elke marktwaarde verliezen, terwijl er voor deze onbeschikbaarheid geen (passende) vergoeding is voorzien (bijvoorbeeld door een vrijstelling van successie- en schenkingsrechten) of geen aankoopplicht bestaat in hoofde van Vlaamse regering (vgl. Topstukkendecreet). (voetnoot: De Minister stelt dat dit een beleidskeuze is (cf commissiezitting Stuk 1901, nr. 8) - geen vergoeding voor geen enkel erfgoed).

In de memorie van toelichting wordt gesteld dat het begrip cultuurgoederen een ruime interpretatie moet krijgen (p. 22). Daarenboven zijn er in het decreet noch een definitie noch criteria opgenomen om te bepalen wanneer het gaat om cultuurgoederen die integrerend deel van uitmaken van een monument, zodat er een zeer ruime interpretatiemogelijkheid aan de administratie wordt gegeven, hetgeen nefast is voor de rechtszekerheid. In de definitie van een monument (artikel 2.1., 38°) wordt enkel bepaald dat het gaat om cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van een monument, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen van algemeen belang wegens de erfgoedwaarde. Wel wordt de erfgoedwaarde in artikel 2.1, 26° van het decreet gedefinieerd als zijnde ondermeer artistieke, culturele, esthetische, historische, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan de cultuurgoederen hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen. Er is ook de vraag of er voor deze cultuurgoederen steeds een algemeen belang of erfgoedwaarde aanwezig is aangezien er geen duidelijke criteria zijn bepaald (bv. familieportretten etc...).

Bij elk beschermingsbesluit wordt een lijst gevoegd met de cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van het beschermde goed (artikel 6.1.4, § 2, tweede lid, 3°). Dit besluit wordt opgenomen in de databank van het Agentschap. Dit stelt ook een probleem naar veiligheid en verzekerbaarheid. In het kader van de beschermingsprocedure kunnen ambtenaren met het oog op het onderzoek van de erfgoedwaarden, mits machtiging van de rechtbank, toegang krijgen tot de monumenten (artikel 6.1.2.). Dit is zeer verregaand voor wat betreft de privégebouwen en bedrijfslokalen en de vraag is of dit toets met de wetgeving op de privacy kan doorstaan.

2. Bij de invoering van de bescherming van de cultuurgoederen in de Vlaamse wetgeving is er een onjuiste omzetting gebeurd van de Conventie van Granada. In artikel 1, 1° van de Conventie van Granada worden monumenten gedefinieerd als zijnde alle bouwwerken van opmerkelijk historisch, archeologisch, artistiek, wetenschappelijk, sociaal of technisch belang, met inbegrip van de bijhorende uitrusting. Thans wordt in artikel 2, 1, 38° van het Onroerend Erfgoeddecreet onder monumenten ook begrepen de "cultuurgoederen die hier integrerend deel van uitmaken inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen van algemeen belang wegens de erfgoedwaarde(n)".

© Domein Heer - Heers - fotografie: Jan Vos

Over de grens

Ledenvergadering van FPG

> Door Marieke Smets, directieassistente LV - Bron: De Landeigenaar, FPG

Landelijk Vlaanderen was aanwezig op de Ledenvergadering van FPG (Federatie Particulier Grondbezit, op zaterdag 25 mei 2013 in het Nederlandse Driebergen. Deze vergadering was in alle opzichten een geslaagde bijeenkomst, waarvan wij veel kunnen leren, met als hoogtepunten de bestuurswisseling en enkele interessante inhoudelijke bijdragen, o.a. van minister Kamp en aftredend algemeen voorzitter Jan Helder die de fakkel heeft doorgegeven aan de heer R.C. Robbertsen.

“Toen ik tien jaar geleden aantrad lag er een strategienota getiteld “De Federatie Particulier Grondbezit, op de bres voor een duurzaam particulier beheer van het landelijk gebied”. Een steengoede nota met een hoog, wellicht te hoog ambitieniveau, die ik tien jaar lang in mijn tas heb meegedragen. Te-

gelijk lag er een fusie rapport waarin een verdere opschaling werd geadviseerd. Ik vond dat een slecht rapport en heb dat blijkbaar in mijn eerste bestuursvergadering laten blijken. De fusie is er nooit gekomen. Wel is er in de tien jaar een aantal structuurwijzigingen doorgevoerd die de slagvaardigheid van de organisatie hebben vergroot. Dank zij het door Otto van Verschuer in het leven geroepen Marienwaardt Initiatief kreeg de belangenbehartiging een wezenlijke impuls. Uit een heel recente analyse van de staf van FPG over de toekomst van de FPG wordt gesteld dat we zijn gegroeid naar een organisatie met meer dossiers, meer diensten en taken en dat we professioneler zijn geworden.

De FPG is ook zichtbaarder geworden in Den Haag en Brussel en overal daar waar dit nodig is. Hier neem ik met genoegen kennis van. Ook wordt FPG ervaren als een indrukwekkend kennisnetwerk zowel bij leden als bestuurders. Deze intrinsieke waarde van de organisatie is van onschatbare betekenis. De standpuntbepaling vindt van onderop plaats waardoor visies, voorstellen en besluiten zowel getoetst als gedragen worden door de achterban. Deze kracht is ook verwoord door Floris Croon, die als conclusie van zijn onderzoek stelt dat de FPG de enige organisatie is die in haar belangenafweging zowel de belangen van economie, als natuur en landschap, als cultuurhistorie integraal afweegt. Zowel in de beoordeling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, als het Natuurbeleid is de duurzaamheidsbenadering herkenbaar. FPG leden denken in generaties en gaan niet voor het korte termijn gewin. Daarin onderscheiden we ons. Deze kwaliteiten zouden we meer kunnen uitdragen”, aldus Jan Helder.

Robbertsen wil zich als nieuwe FPG-voorzitter onder andere gaan inzetten voor het nemen van de laatste hobbels op de weg naar gelijke behandeling van de particuliere grondbezitter. Maar tevens voor vergoeding van recreatie op eigen terrein en voor ontwikkelings- en financieringsmogelijkheden die het particulier grondbezit ook op de lange termijn rendabel maken. Robbertsen wil bijdragen aan een professionele Federatie als serieuze gesprekspartner, met betrokken, trotse leden die

laten zien waarvoor ze staan: behoud, beheer en ontwikkeling van natuur en landschap.

Innovatie, verduurzaming en ondernemerschap in het landelijk gebied

Het thema van het algemene gedeelte van de ledenvergadering was 'Innovatie, verduurzaming en ondernemerschap in het landelijk gebied'. Vervolgens sprak de Nederlandse minister Kamp van Economische Zaken over hoe de combinatie van natuur en

duurzame landbouw en die van natuur en ondernemen verder ontwikkeld kan worden, alsook over de rol die particuliere grondbezitters bij die ontwikkeling kunnen spelen. Hij was zeer lovend over rol van de FPG als gesprekspartner van de overheid. De minister benadrukte de positie van de Federatie als bruggenbouwer tussen de verschillende sectoren:

"Vandaag wil ik met u spreken over hoe we de combinatie van natuur en duurzame landbouw en die van natuur en ondernemen verder kunnen ontwikkelen – en over de rol die de particuliere grondbezitters bij die ontwikkeling kunnen spelen. Want het particulier grondbezit, in Nederland in totaal zo'n 200.000 hectare, heeft een heel bijzondere plek in ons land. Als bewoner van de Achterhoek realiseer ik me dat goed, want er is geen streek in Nederland met zoveel mooie landgoederen – bijna allemaal in particulier bezit.

Daar kun je ook zien, hoezeer de landgoederen deel zijn van de culturele historie van ons land. Vaak zijn ze al vele decennia of zelfs meerdere eeuwen in het bezit van een familie. Families die de traditie in ere houden, maatschappelijke verantwoordelijkheid voelen en een grote betrokkenheid met de omgeving tonen. Maar dat oog voor traditie zorgde vaak ook voor een wat behoudende en teruggetrokken manier van leven. De meeste landgoederen liggen ver van de Randstad, ver van Den Haag. De eigenaars besteedden weinig aandacht aan politiek – en dat was wederzijds. Dat is de laatste jaren sterk aan het veranderen. En dat is precies de reden dat ik hier vandaag ben. De overheid en de particuliere grondbezitters weten elkaar beter te vinden. En ik zou graag zien, dat die band nog nauwer wordt.

We beseffen dat uw organisatie – met 1800 leden - van grote betekenis is voor het in stand houden van de plattelandsgebieden. Bijvoorbeeld als het gaat om de bescherming van de leefgebieden van vogels en andere diersoorten – een internationale doelstelling. Het is tijd voor een nieuwe visie op natuur; voor een visie die natuur niet meer ziet als een geïsoleerd onderdeel van beleid. Zoals het in het regeerakkoord staat: we zoeken de verbinding tussen natuur en economie. We ontwikkelen ideeën voor ondernemen

met natuur. En geven daarmee ook een impuls aan toerisme, horeca en recreatie, een gastvrije groeisector van onze economie die nu al zorgt voor 400.000 banen en 12 miljoen buitenlandse bezoekers per jaar opvangen. En daar ontmoeten u en ik elkaar, want 'ondernemen met natuur' – daar heeft u al lang ervaring mee.

Maar 'ondernemen in de natuur' is ook: land uitgeven in pacht aan boeren. Ik weet dat over die pacht discussie bestaat. Het gaat hier om een complexe

Diensten op het gebied van natuur- en landschapsbeheer, van duurzaamheid en innovatie. Het zijn ingrijpende veranderingen die niet zonder pijn zullen verlopen. Maar ik ben ervan overtuigd dat ze zullen leiden tot een sterkere Nederlandse landbouwsector. Zeker als landbouw en natuurbeheer daarmee samen aan de slag gaan.

Zo is het de bedoeling dat er 'collectieven' komen van boeren, natuurbeheerders en landeigenaars. Die krijgen in een bepaald

geschikt is om bruggen te slaan tussen die sectoren. Uw leden hebben die lange ervaring met natuur, landbouw en exploitatie van landgoederen. Met elkaar werken zij daarin al lang samen.

Ik ben blij met de sterkere stem van de particuliere landeigenaren. U heeft ervaring in een manier van omgaan met natuur en landbouw waar wij veel van kunnen leren. Ik ben blij dat u uw verantwoordelijkheid neemt en uw gelijkwaardige positie steeds meer waar maakt.

balans tussen wat de boer kan betalen en wat voor u als eigenaar een acceptabele pachtprijs is. Daarom gaat men het pachtrecht evalueren. Ik hoop op een voorstel waardoor het voor u als grondbezitter aantrekkelijk blijft om grond te verpachten en uw pachters een gezond landbouwbedrijf kunnen houden. Want dat is wel één van de pijlers van een gezonde landbouwsector.

Daarmee kom ik op het tweede punt waarop wij u zien als belangrijk gesprekspartner: de toekomst van de landbouw. Niet alleen in Nederland, maar ook in Europa veranderen de opvattingen daarover. 'Vergroening' van de landbouw staat centraal. In het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid stappen we af van inkomenssteun en richten we ons op beloning voor boeren die maatschappelijke diensten leveren.

gebied een verantwoordelijkheid in de ontwikkeling van agrarisch natuurbeheer. Daardoor hebben de deelnemers minder administratieve lasten, want die neemt het collectief op zich. Maar het zorgt vooral ook voor een nauwere samenwerking tussen natuurbeheer en landbouw. De collectieven maken zelf plannen voor de toekomst van hun gebied – en omdat die plannen worden gemaakt door mensen en partijen die daar werken, hun belangen hebben én bereid zijn om de plannen uit te voeren, krijg je maatwerk. Dat is wat we willen in het nieuwe natuur- en landbouwbeleid. En het is precies waar u op de landgoederen ervaring mee heeft.

Ik heb u verschillende sectoren genoemd, waarop u voor ons – meer dan vroeger – gesprekspartner bent. Maar de belangrijkste is wel, dat de FPG bij uitstek

Nu is voor u het moment aangebroken om met concrete voorstellen te komen over de rol die u wilt spelen in de toekomst van het agrarisch gebied. Ik hoop dat u deze dag aangrijpt, om zulke concrete voorstellen te formuleren. Ik heb daar hoge verwachtingen van." Aldus Minister Kamp.

De Federatie Particulier Grondbezit

De FPG is een vereniging van particuliere eigenaren van landbouwgronden (verpacht of in eigen gebruik), (oude en nieuwe) landgoederen, bossen en natuurterreinen. De ca. 1.800 leden zijn gezamenlijk eigenaar van bijna 200.000 hectare in Nederland. De omvang van het eigendom per lid varieert van één tot enkele duizenden hectares. De Federatie heeft een landelijk kantoor en is verder samengesteld uit 10 provinciale verenigingen.

WELKOM VBNE

Vereniging van Bos- en Natuurterrein Eigenaren

➤ Door Marieke Smets, directieassistente Landelijk Vlaanderen
Bron: Lopende Zaken, FPG NL

Op 25 september hebben Staatsbos-beheer, Natuurmonumenten, de Federatie Particulier Grondbezit en De 12 Landschappen gezamenlijk de Vereniging van bos- en natuurterreineigenaren (VBNE) opgericht.

Ook het ministerie van Defensie sluit aan bij de vereniging. De leden van de vereniging bezitten gezamenlijk bijna 70% van het Nederlandse bosareaal en 90% van het Nederlandse natuurareaal. De VBNE zet zich er voor in dat eigenaren van bos en natuur professioneel, dus effectief en efficiënt, kunnen beheren. Op 1 januari 2014 is de VBNE operationeel.

De VBNE is een netwerkorganisatie. Een kleine werkorganisatie ondersteunt de vereniging. De activiteiten van de VBNE concentreren zich op drie domeinen, wat men omschrijft als 'pleinen':

1. Het Plein van de professionals zorgt voor gunstige voorwaarden voor de professionals werkzaam in bos- en natuurbeheer vooral op het vlak van arbeidsvoorwaarden, nu en in de toekomst. Bijvoorbeeld door het afsluiten van de cao bos en natuur waar ongeveer 200 werkgevers met ongeveer 2.200 werknemers gebruik van maken.

2. Het Plein van de beheerpraktijk zorgt voor gunstige voorwaarden voor een professioneel bos- en natuurbeheer. Dat zijn vooral financiële, juridische en bestuurlijke voorwaarden.

Bijvoorbeeld het versoepelen van de afvalstoffenwet zodat biomassa uit natuur niet meer als afval wordt gezien en zelfs geld kan opbrengen.

3. Het Plein van de kennis zorgt voor het ontwikkelen, toegankelijk maken en delen van bestaande en nieuwe kennis op het gebied van een professioneel bos- en natuurbeheer.

Bijvoorbeeld het digitaal, op papier en face-to-face delen van de nieuwste praktische beheerinformatie.

De komende maanden werken de oprichters aan het operationeel maken van de vereniging.

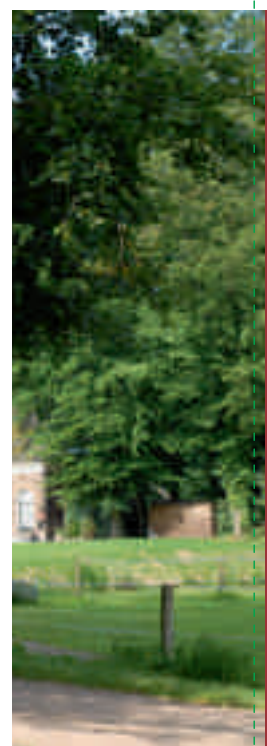
Extra - Algemene Ledenvergadering van FPG over VBNE

Bij de algemene ledenvergadering op 21 september jl. was er breed draagvlak voor het bestuursstandpunt FPG om mede de nieuwe Vereniging van bos- en natuurterreineigenaren (VBNE) op te richten en daarvan lid te worden. Op aandringen van de Federatie wordt de VBNE een kleine en platte organisatie van maximaal 2.3 fte waarvan alleen koepelorganisaties lid kunnen worden en geen individuele bos- en natuurterreineigenaren. De nieuwe vereniging met interessante interactieve pleinen zal zich uitsluitend bezig houden met het professionaliseren van het bos- en natuurbeheer en niet met belangenbehartiging. Een belangrijk punt van de FPG. In 2015 vindt er een evaluatie van de nieuwe vereniging plaats. Dan moet duidelijk worden of de beoogde voordelen voor de particuliere bos- en natuurterreineigenaren (groot en klein) ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Meer info over de VBNE kan u terugvinden op de website van FPG:
www.grondbezit.nl

**Federatie
Particulier
Grondbezit**
Land in vertrouwde hand

Quick Win Wijchmaal

op terreinbezoek bij familie Claes

> Door Guido Mulier, bestuurder Landelijk Vlaanderen vzw

Op zondagmorgen 6 oktober zijn een kleine 50 geïnteresseerden komen opdagen om met eigen ogen de eerste resultaten te komen aanschouwen van één van de eerste Quick Wins bij privé eigenaars. We waren te gast bij de Familie Claes die al verscheiden generaties aan bosbouw doet in het Wijchmaalbroek ten Noorden van Leuven. Onze gids, Dries Claes, nam ons vol passie mee doorheen de geschiedenis van zijn familie in dit gebied. Bij de aanmelding als Natura 2000 gebied, werd een nieuw economisch evenwicht nagestreefd met meer aandacht voor een duurzame natuurontwikkeling. Het succes van de welgeslaagde Quick Win is dan ook een mooie bekroning van deze visie rond natuurbeheer.

Onder de deelnemers waren, naast de lokale burens, ook vrijwel alle instanties en verenigingen begaan met natuurbeheer aanwezig. In die zin was het verrassend en boeiend een sterke éénsgezindheid te mogen ervaren rond het gevolgde natuurbeleid. Er werden veel praktische ervaringen onder elkaar gedeeld en na de wandeling werd bij een hapje en een drankje nog verder aan netwerking gedaan.

Geschiedenis en beheer van de private eigendom

De voorvaders van de familie Claes hebben hier vroeger nog aan kleinschalige landbouw en veeteelt gedaan. Toen waren de weides nog afgezet met hagen en heggen. Met de komst van de "prikkelraad" werden deze heggen vervangen door Populier in lijnbeplanting beschermd door de afspanning. Vanaf de jaren '50 werden minder

productieve terreinen bebost met populier en zo werd een economisch rendabele bosbouw met populier een drijfveer voor deze familie.

Vanaf de jaren '70 is er vanuit de overheid meer en meer wetgeving opgesteld die de vrijheid van de private boscigenaar aan banden legde. We denken hier in de eerste plaats aan de gewestplanbestemming waarbij de familie Claes met al hun eigendommen in VEN gebied kwamen te liggen. Vanuit ANB en publieke opinie krijgt het populierenbos naar ecologische waarde niet zo'n goede punten. Sinds het opstellen van het beheerplan in 1995 werden er dan ook verschillende percelen omgezet in elzenbroekbos en bij de bebossing van weides is er resoluut gekozen voor inheemse soorten met in hoofdzaak es, boskers en recent zelfs wilg. Veel van deze aanplanten kaderen trouwens binnen onderzoeksprojecten van het Instituut van Natuur en Bosonderzoek (INBO).

De familie heeft steeds een mooi natuursfeerbeeld nagestreefd op hun eigendommen. Zo hebben we ook dikke eiken, boskersen en andere overstaanders mogen aanschouwen die mogen doorgroeien binnen een jonge populierenaanplant. Populier beslaat nog ongeveer 70% van de oppervlakte en er wordt steeds gestreefd naar een rijke onderetage. Daarnaast is er een actief beheer van open ruimtes zodat er toch een goede structuurafwisseling is tussen de monoclonale populierenaanplant.

Natura 2000

Met het hele proces rond Natura 2000 heeft Europa over heel zijn gebied beschermingszones willen afbakenen

waar de natuur in zijn vele facetten of in het geheel beschermd wordt. Het is aan de lidstaten om enerzijds gebieden voor te stellen en anderzijds te waken over de uitvoering. Voor Vlaanderen is de Vlaamse overheid bevoegd en het proces wordt getrokken vanuit de administratie van ANB. Gebieden die reeds een beschermingsstatuut uit het verleden hebben zoals bvb VEN gebied zijn prioritair opgenomen. Dit gebied vormt een onderdeel van de Demervallei (code BE2400014) binnen

Natura 2000 dat zich uitstrekt van Leuven tot Hasselt. Wijgmaalbroek vormt een deelgebied samen met Gevel en Kwellenberg op grondgebied Rotse-laar en Wijgmaal (Leuven) met de Dijle die het gebied in 2 snijdt. De belangrijkste instandhoudingsdoelstellingen (IHD) waar de private (bos-)eigenaar zijn bijdrage kan leveren in dit gebied zijn: Alluviale bossen, Ongelijkjarige bossen, Vleermuizen, Kamsalamander, Laaggelegen schraal hooiland en bestrijding van exoten.

Quick win project Wijgmaalbroek en Kwellenberg

Landelijk Vlaanderen heeft een dossier ingediend voor een Quick Win in samenwerking met de eigenaar van het gebied om op korte termijn een aantal resultaten te halen ivm de IHD's voor dit gebied

De eigenaar wil veel aandacht besteden aan het bestrijden van exoten en dan in het bijzonder de Amerikaanse Vogelkers en de Japanse Duizendknoop. De steun via het Quick Win project heeft de eigenaar toegelaten om een zware klepelmaaier in te zetten op de percelen met sterke aanwezigheid van Amerikaanse Vogelkers. De eerste stap, het inperken van de uitbreiding en het vermijden van vermeerdering door zaailingen, is nu met succes voltooid. Nu gaat de eigenaar nog jaren inspanningen moeten leveren om de zaailingen systematisch onder controle te houden. Voor de versterking van de boskernen vormen de doelstellingen een omvorming naar meer natuurlijk bos cfr. de criteria van duurzaam bosbeheer (<10% exoten, 4 % dood hout,...)

De eigenaar heeft hier een visie op lange termijn waarbij het proces zijn tijd gaat krijgen en meerdere beleids-opties open blijven. Wij kregen hier de ervaring mee dat aanplant van Populier op landbouwgrond en zeker weide een hele goede voorbereiding is voor een later natuurlijk bos. Het garandeert de eigenaar nog een opbrengst in plaats van zeer hoge kosten voor vrijstelling en dikwijls zeer slechte startresultaten van het plantmateriaal. De eigenaar heeft hier samen met INBO al heel wat ervaring opgedaan. De beste resultaten bekomt men na het rooien van de eerste populieren na 20 jaar om dan een 2e generatie populieren aan te planten met diverse onderetage ter ondersteuning van de eerste spontane onderetage (vooral pioniersoorten) die dan in een latere fase kan dienen als bron voor een eerder divers bos. *"Je moet als het ware de grond klaarmaken voor een natuurlijk bos, dan moet je in tweede fase maar een klein beetje helpen om snel resultaat te boeken"* dixit de eigenaar. We hebben in elke geval verschillende percelen mogen bewonderen met zeer diverse stadia van zowel

hooghout als onderetage en de resultaten van een actief beheer.

Bij de aanplant van diverse soorten inheemse bomen werd bijvoorbeeld ook gekozen voor Inlandse Vogelkers omdat ze uitdrukkelijk in de doelstellingen staan bij Elzenbroekbos maar ontbraken in het gebied. Zij gaan later hun zaden kunnen verspreiden en van hieruit het gebied op natuurlijke wijze kunnen koloniseren als de grond en de omstandigheden het toelaten.

Natuurpunt, om ook werk te maken van een zachte vorm van productie in de andere broekbossen in het gebied. Door samen te werken kan er een voldoende aanbod zijn van inheems hout (bvb typisch voor de streek en onderdeel van de doelstellingen zijn elzenbroekbossen, ook hier kan aan kwaliteitshout productie gedaan worden in combinatie met natuurwaarden). Zo kunnen er ook kopers gevonden worden voor de houtoogst en bij grote loten kunnen de eisen hoger liggen voor

termijn is er ook al meerwaarde uit te halen bij het beheer van het onderhout als brandhout. Een mooi divers bos is gemakkelijker in beheer en biedt ook meer verschillende soortenkeuzes naar de toekomst. Daarnaast kan het esthetische ook een belangrijk argument zijn en de beleevingswaarde. Zo is een bezoek aan één van de drie poelen ideaal voor de eigenaar om zijn kleinkinderen mee het bos in te krijgen en zo zeker te zijn dat het virus van de bosbouw hen snel te pakken heeft.

© Fotografie: Natalia Padovan - Agentschap voor Natuur en Bos

Dries Claes *“Wij hebben hier in de streek meer dan 20 ha bos aangelegd. Door druk vanuit de administratie en de publieke opinie schakelen we steeds meer over op inheemse bomen in plaats van populieren. Het geeft ons wel een dubbel gevoel dat we de populier meer en meer moeten verlaten. Het is en blijft een gemakkelijke vorm van bosbouw met mooie winsten bij verkoop en trouwens zonder enige vorm van pesticiden of kunststofbemesting. Eigenlijk is het een soort van landbouw omdat wij landbouwgronden of weilanden gebruiken. Bos is bij de bestemming in de jaren '80 bij “natuur & reservaten” ingedeeld. Door een bepaalde interpretatie van ecologie en biodiversiteit zijn wij met onze populierenteelt niet meer welkom in Natura 2000 alhoewel we bijvoorbeeld een schitterend biotoop zijn voor de uitgebreide aanwezigheid van de wiewaai en nachtegaal sinds de jaren 80 om maar een voorbeeld te geven.”*

De eigenaar heeft al flink wat geïnvesteerd in natuurlijk bos waar een beheersstijl conform Pro Sylva wordt toegepast. Hij doet een warme oproep aan andere eigenaars en dan in het bijzonder de overheid, en zelfs private natuurbeherende organisaties zoals

wat betreft de exploitatievoorwaarden op dikwijls door hoge waterstand zeer gevoelige bosbodems (compacteringsgevoelig).

Tot slot werden 2 van de 3 aangelegde poelen bezocht. De eerste was zo goed als droog komen te staan, ideaal om te vermijden dat de predatoren van de kamsalamander zoals de stekelbaars zich kunnen vestigen. De tweede poel had een bodem met kristalhelder water waardoor er door de aanwezigen al verschillende soorten watertorren en kranswier konden geobserveerd worden. Toch wel een zeer bemoedigend resultaat voor deze Quick Win na amper 1 jaar. De eigenaar kreeg al direct van de aanwezige leden van Natuurpunt een aantal nuttige tips mee voor het toekomstige beheer.

Conclusies

Belangrijk is dat dit Quick Win project in het kader van de Natura 2000 doelstellingen ook voordelen biedt voor de eigenaar. Zo biedt de hulp bij de vernietiging van de exoten alsook de hulp bij het versterken van de boskernen op lange termijn meerwaarde op vlak van boomsoorten maar op korte

De eigenaar wil uitdrukkelijk een aantal partners in dit project bedanken. ANB voor de gedeeltelijke subsidiëring van het project via de Quick Win formule alsook de raadgevingen bij het uitvoeren, Landelijk Vlaanderen om het project in te dienen en al de administratieve zorgen op zich te nemen en de Bosgroepen van Dijle-Geteland en Noord-Hageland voor al de uiterst professionele hulp met raad en daad bij het beheer door private bouseigenaars.

Laat ons hopen dat deze Quick Win ook u kan inspireren om zelf aan de slag te gaan. 70% van de doelstellingen moeten gerealiseerd worden tegen 2020 en dat is een zeer grote uitdaging die de overheid niet alleen kan halen op haar eigendommen. Met de hulp van de private eigenaars kunnen we een grote bijdrage leveren en bewijzen dat we een te respecteren partner zijn.

Na de wandeling bood de familie Claes nog een landelijke receptie aan met eigen lekkernijen. Een ideale sfeer om de ervaringen rond dit natuurbeheer met elkaar te delen.

Met bijzondere dank aan Guido Mulier, de heer Dries Claes en zijn familie.

Politiek akkoord GLB

> Door Valérie Vandenabeele, Project Manager Natura 2000 voor Landelijk Vlaanderen en Hubertus Vereniging Vlaanderen.

Na bijna twee jaar onderhandelen tussen de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad, werd op 26 juni 2013 een politiek akkoord bereikt over de hervorming van het GLB.

Dacian Cioloș, Europees commissaris voor Landbouw en Plattelandsontwikkeling: "Als gevolg van dit akkoord zijn belangrijke veranderingen op til: de rechtstreekse betalingen worden rechtvaardiger en groener, de positie van de landbouwers in de voedselketen wordt versterkt en het GLB wordt doeltreffender en transparanter."

Een billijker GLB zorgt ervoor dat tegen 2019 geen enkele lidstaat minder dan 75% van het EU-gemiddelde zal ontvangen. In een lidstaat of een regio wordt het verschil in steunniveau tussen de landbouwbedrijven verlaagd. Zo mag de steun per hectare in één bepaalde administratieve of agronomische zone niet lager liggen dan 60 % van het gemiddelde van de verleende steun. Om kleine en middelgrote landbouwbedrijven een handje toe te steken, is voorzien in de mogelijkheid voor de lidstaten om meer steun toe te kennen voor "de eerste hectaren" van een landbouwbedrijf.

Alleen actieve landbouwers komen in aanmerking voor inkomenssteun. Om jonge landbouwers te stimuleren krijgen zij bovenop de reeds bestaande investeringsmaatregelen nog 25% extra steun gedurende de eerste vijf jaar van hun bedrijfsactiviteiten.

De lidstaten kunnen ook meer steun verlenen aan de probleemgebieden. Om de positie van de landbouwer in de voedselketen te versterken worden de branche- en brancheoverkoepelende organisaties voor bepaalde sectoren (melk, rundvlees, olijfolie, granen) gestimuleerd aan de hand van specifieke voorschriften op het gebied van mededingingsrecht. De organisaties kun-

nen namens hun leden onderhandelen over verkoopcontracten en dankzij de schaalvoordelen die daaruit voortvloeien, de efficiëntie verbeteren.

De quota voor suiker worden in 2017 afgeschaft. Door op basis van contracten en verplichte brancheovereenkomsten te werken, zal de organisatie van de sector versterkt uit de hervorming komen.

In de wijnbouwsector wordt de (vanaf 2016 tot 2030) de aanplant beperkt tot maximaal 1% van het wijnbouwareaal. Deze regeling betreft de marktdeelnemers meer bij het beheer van de aanplantvergunningen.

Er komen nieuwe instrumenten voor crisisbeheer. Daarbij kan de Commissie de producenten toestemming geven om de op de markt gebrachte hoeveelheden tijdelijk te beheren.

Er wordt een crisisreserve aangelegd (geflankeerd door een algemene noodclausule).

In het kader van de plattelandsontwikkelingsprogramma's kunnen de lidstaten de landbouwers stimuleren tot deelneming aan mechanismen voor risicopreventie (inkomensverzekering of onderlinge fondsen) en subprogramma's opzetten voor branches met specifieke moeilijkheden.

Een groener GLB investeert voor de periode 2014-2020 meer dan 100 miljard euro om de landbouw te helpen het hoofd te bieden aan uitdagingen in verband met bodemkwaliteit, waterkwaliteit, biodiversiteit en klimaatverandering.

"Vergroening": 30 % van de rechtstreekse betalingen zal enkel dienen voor drie milieuvriendelijke landbouwmethoden: diversificatie van het bodemgebruik, behoud van blijvend grasland en behoud van eerst 5 % en vervolgens

7 % ecologisch aandachtsgebied vanaf 2018. In de plaats hiervan mogen ook maatregelen worden genomen die uit milieuoogpunt op zijn minst gelijkwaardig zijn.

Ten minste 30 % van de begroting voor plattelandsontwikkelingsprogramma's moet gaan naar agromilieumaatregelen, steun voor de biologische landbouw of projecten in verband met investeringen of innovatiemaatregelen die het milieu ten goede komen.

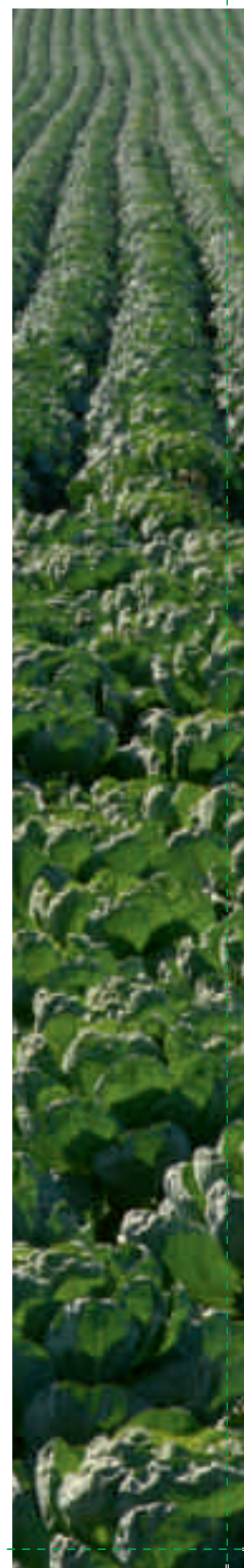
Een doeltreffender en transparanter GLB verdubbelt de middelen voor onderzoek, innovatie en kennisuitwisseling. De coördinatie tussen verschillende EU fondsen zal worden verbeterd met een soepele regionale benadering.

Dankzij de GLB-instrumenten kan elke EU-lidstaat op doeltreffende en flexibele wijze toewerken naar de gemeenschappelijke doelstellingen en kan tegelijkertijd rekening worden gehouden met de diversiteit van de intussen 28 lidstaten.

Eind oktober – begin november 2013 zullen Parlement en Raad de hervormingen formeel aannemen zodat alle onderdelen van de hervorming van toepassing worden op 1 januari 2014, met uitzondering van de nieuwe structuur voor de rechtstreekse betalingen ("groene" betalingen, extra steun voor jonge landbouwers enz.). Deze wordt pas in 2015 van kracht zodat de lidstaten voldoende tijd krijgen om de landbouwers over het nieuwe GLB te informeren en de informaticasystemen voor het beheer van het GLB aan te passen.

GLB: Globaal Landbouwbeleid
Raad: Raad van ministers van de Europese Unie

Bron: Website Europese Commissie:
<http://ec.europa.eu/agriculture/>

Inverde: forum voor groenexpertise

cursusaanbod najaar 2013

> www.inverde.be

Het uitgebreide cursusaanbod van Inverde omvat voor elk wat wils. In het najaar van 2013 kan je onder andere kiezen uit onderstaande opleidingen. Het volledige aanbod kan je raadplegen op de website van Inverde: www.inverde.be. Voor alle opleidingen is vooraf inschrijven verplicht. Dat doe je via www.inverde.be of telefonisch op 02 658 24 94

Praktijkweek bos

Op dag één van deze cursus strijken we neer in een jong gesloten bos. We kiezen samen welke bomen we zullen vellen en welke we zullen sparen. De tweede en derde dag vellen we, we korten in en leren klieftechnieken. Op dag vier halen we de tractor erbij om de zwaardere stammen uit te slepen. Als je na vier dagen uit dit bos komt, is het omgetoverd in een open bos, met bomen die alle ruimte hebben om

prachtig te groeien. Aan de rand van de weg ligt een berg omgelegde stammen.

Kortom: vier dagen genieten van bosbouw. Je gaat naar huis met een rugzak vol praktische en theoretische kennis, dan contact op met Manoëlle Verbeeck, adviseur kostprijsanalyse.

Plaats en data: van 25 tot en met 28 november 2013 in Hamme

Prijs: 330 euro

Cursus wetgeving en beleid van de groene ruimte

Deze cursus behandelt de relevante wetgeving en de recente beleidsopties inzake de open ruimte. We concentreren ons op beleid en wetgeving die gericht is op bos- en natuurbeheer. Bij deze cursus koppelen we de wetgeving aan (recente) beleidsopties.

De cursus bestaat uit twee modules van telkens één dag.

Module 1: Boswetgeving en -beleid

In deze module krijg je een overzicht van de recente evoluties in het bosbeleid. We besteden aandacht aan de internationale context gezien de impact hiervan op Vlaamse keuzes inzake duurzaam bosbeheer. We lichten het bosbeheer toe en ook de uitvoeringsbesluiten die hieruit voortvloeien komen aan bod.

Module 2: Natuurwetgeving- en beleid

In deze module krijg je een overzicht van de recente evoluties in het natuurbeleid. We lichten het decreet natuurbehoud toe, inclusief de omzetting van de habitat- en vogelrichtlijn. We gaan ook dieper in op de uitvoeringsbesluiten die genomen zijn in het kader van het decreet natuurbehoud.

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 30
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

U bent als eigenaar op zoek naar een aantrekkelijke, klare, transparante en vooral begrijpbare formule voor landbouw op uw gronden? Dan is Agriland NV voor u de beste partner.

Ons doel is niet uitsluitend een financiële optimalisatie te verzekeren, maar ook de band tussen de eigenaar, zijn land en de landbouwwereld te onderhouden. We ondersteunen de vergroening, de lokale werkgelegenheid en vertegenwoordigen u bij de overheid. Kortom, een duurzame en maatschappelijk verantwoorde landbouw.

De beste zorg voor uw grond krijgt u van Agriland NV. Meer info op www.agriland.be

Agriland NV // Avenue Pasteur 23 - 1300 Wavre // tel. +32 10 232 906 // fax +32 10 232 909 // e-mail: agriland@skynet.be

Plaats en data: vrijdag 6 en 13 december 2013 in Brussel

Prijs: per module : 40 euro of 72 euro voor beide modules samen

Heggen leggen

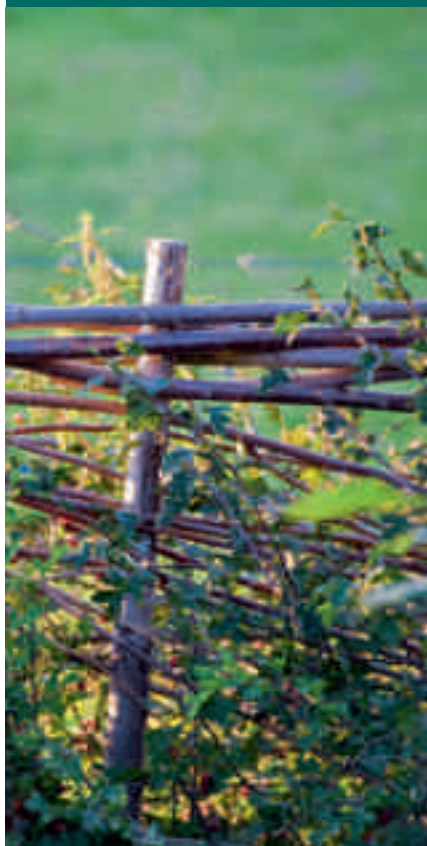
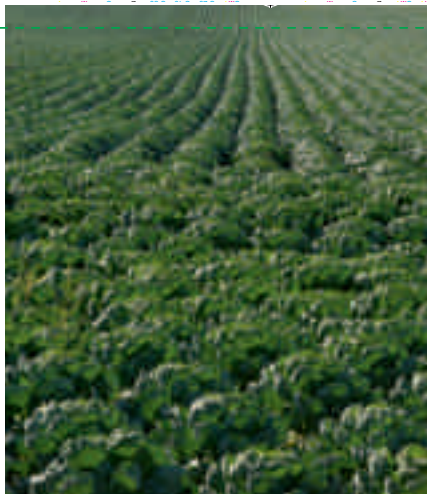
De techniek van heggen leggen werd in onze streken meer dan tweeduizend jaar lang toegepast. Dit vooral om alleenstaande boerderijen tegen indringers te beschermen en rond weilanden om het vee op het perceel te houden. Bovendien waren deze heggen een belangrijke leverancier van hakhout, geriefhout, vruchten en kruiden. Door de komst van prikkeldraad en rasterdraad zijn veel heggen echter verdwenen en aan het onderhoud van oude en recent geplante heggen wordt niet veel aandacht meer besteed.

De techniek van het heggen leggen bestaat erin de stam van de struiken laag in te kappen (zonder ze echter geheel door te kappen) en deze dan onder een hoek neer te leggen en in te vlechten. Het lijkt moeilijk te geloven dat deze gelegde struiken opnieuw uitlopen. En toch vormt zich in het voorjaar een dicht netwerk van takken, ondoordringbaar voor mens, hond en vee. Deze techniek zorgt niet alleen voor mooie, gezonde heggen maar maakt ook nieuwe toepassingen mogelijk. Van onze inheemse planten is vooral meidoorn bijzonder geschikt om heggen te leggen. Maar ook haagbeuk, hazelaar, liguster, sleedoorn, Gelderse roos en kornoelje zijn bruikbaar.

Plaats en data: dinsdag 17 december 2013 in Antwerpen of woensdag 18 december 2013 in Ieper (West-Vlaanderen)
Prijs: 50 euro

Inverde: forum voor groenexpertise
Koning Albert II-laan 20 bus 22 | 1000 Brussel – info@inverde.be

.....
Meer info op www.inverde.be
.....

KROATIË & NATURA 2000

Op 1 juli trad Kroatië als 28e lidstaat toe tot de Europese Unie. Daarmee wordt ook van Kroatië verwacht dat ze vanaf dag één de Vogel- en Habitatrichtlijn implementeert. Na verschillende jaren van voorbereiding op de toetreding, is intussen maar liefst een derde van het land (landoppervlak Kroatië = 56.594 km², ofwel 1,8 keer de oppervlakte van België, maar met slechts 4,3 miljoen inwoners) opgenomen in het Natura 2000-netwerk.

Het landschap van Kroatië bestaat uit drie bio-geografische regio's. Langs de kustlijn in het westen vindt men de mediterrane regio, waar ondanks het vele toerisme nog veel originele vegetatie bewaard bleef (vooral op de vele eilandjes voor de kust). De kustlijn vloeit al snel over naar de berglandschappen van de alpine regio waar meer dan 9.000 grotten gevonden zijn waarin een uitzonderlijke fauna met nog vele onbekende soorten leeft. Achter de bergen in de noordelijke uitloper van het land vindt men tot slot de continentale regio (tot dewelke ook het gros van Wallonië behoort), waar o.m. de Donaurivier een van de enige intacte slik- en schorrengebieden herbergt.

Hoewel Kroatië reeds veel gedaan heeft in het kader van Natura 2000, blijken er nog een aantal verbeterpunten naar mogelijke gevolgen voor verschillende sectoren en betrokkenen. Het plan is om binnenkort de dialoog aan te vatten om Natura 2000 bekend te maken en oplossingen te vinden voor lange termijnbeheer door de betrokken beheerders.

Meer info over Natura 2000 op www.natura-2000.be

NIEUWSFLASH

Activiteitenkalender

Landbeheerdersavond met VLM

Op woensdagavond 18 december 2013 organiseren Landelijk en VLM op het **Domein de Renesse** hun tweede **regionaal infomoment**, dat kadert binnen de inrichtingscase 'De Liereman', maar ook andere projecten in de provincie Antwerpen en Noord Limburg zullen aan bod komen. Deze beheerdersavond wordt voorafgegaan door een begeleide wandeling voor leden. De inrichtingscases waarrond VLM en LV intensiever zullen samenwerken, worden jaarlijks afgesproken. LV organiseert per case een overleg met de betrokken eigenaars en VLM, waarop verdere acties geconcretiseerd worden.

In dit gebied willen we alle betrokken eigenaars en aanverwante groepen uitnodigen om te bekijken hoe deze aan de beoogde inrichtingen kunnen deelnemen en hoe het vertrouwen kan versterkt worden. Dit aan de hand van het bestaand instrumentarium en de nieuwe voorstellen.

De knelpunten zullen door de aanwezige partijen worden besproken, en daaraan zal zoveel mogelijk verholpen worden. Zo heeft LV reeds in dit gebied een kennismakingsdag georganiseerd met lokale eigenaars vereniging De Zwarte Specht in de streek ten Noorden van Turnhout. Om alle thema's voldoende aandacht te kunnen geven is er gekozen voor een thema-avond rond (natuur)beheer, met een zeer gevarieerde agenda. Agendapunten zijn onder meer: het instrument natuurinrichting, het systeem voorkeepsrecht bij VLM, het IHD-verhaal, het geïntegreerd beheerplan en managementplannen, erfgoed, jacht en nultbemesting. Kortom, een gevarieerde avond met voor elke private eigenaar of betrokkene enkele belangrijke interessepunten. Deze thema's worden gebracht a.d.h.v. voorbeelden en cases uit de ruimere omgeving rond Turnhout en De Liereman.

Ook leden van bosgroepen, WBE's, landbouwers en boseigenaars zijn van harte welkom. Nadien is er uitgebreide mogelijkheid tot vraagstelling aan de aanwezige experts.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Wanneer: woensdag 18 dec. 2013 - 17.30u

Locatie: Domein de Renesse

Adres: Lierselei 30 - 2390 Malle

Prijs: gratis - er worden broodjes aangeboden

Inschrijven: voor 15 december 2013

events@landelijkvlaanderen.be

Contact: Marieke Smets - Landelijk Vlaanderen vzw

Tel. : 00 32 (0)2 217 27 40

Kijk regelmatig op onze website voor meer informatie over de komende activiteiten.

december

18

Ledenoproep: locatie voor activiteiten, meetings en events gezocht

Landelijk Vlaanderen is **op zoek naar geschikte locaties** om regionaal en provinciaal te vergaderen, om meetings of events te organiseren of om kleine bijeenkomsten te houden. Daarom vragen we aan onze leden die hiertoe ruimte of mogelijkheden hebben, onderstaande vragenlijst te beantwoorden en te mailen naar: events@landelijkvlaanderen.be (mag ook per post)

Naam van de zaal / het domein / landgoed + adres:

Voor hoeveel personen heeft u plaats?

Welke voorzieningen zijn er (scherm + beamer, drank, parking, wc's, vestiaire)?

Hoeveel bedraagt de huurprijs van uw zaal?

De nieuwsbrief: voor activiteiten, actuele themas en ledeninfo

Het actualiseren van uw contactgegevens geeft ons de mogelijkheid om u vlugger, gericht en beter te begeleiden en te informeren. Het opgeven van uw e-mail adres maakt u vlugger en gemakkelijker bereikbaar door het verzenden van nieuwsbrieven met belangrijke informatie. U kan zich steeds inschrijven op onze nieuwsbrief door een mail te sturen naar:

mailing-subscribe@landelijkvlaanderen.tv

Volg ons ook via de sociale media, de website, facebook en twitter

facebook /landelijkvlaanderen

twitter @LandelijkVlaanderen

Landelijk Vlaanderen
VLM en Landelijk Vlaanderen gaan samenwerken op het gebied van natuurinrichting en natuurbeheer.

PEFC International
Europe's forests can combat climate change

Landelijk Vlaanderen
Forum for the Future of Agriculture - 5 maart 2013 in Brussel
landelijkvlaanderen.be/node/3334 UOit...

Vlaanderen in Actie
Vlaamse Regering keurt oprichting Parklandfonds goed

Natuur en Bos
Minister Schoupske reserveert 1.000.000 € op boscompensatiefonds voor aankoop van gronden voor bebouwing: bly/vwAL221

VILT vzw
"Agriculture 2013 wordt opnieuw een succes"
vl.be/Agriculture_2...